

Анатоль БЕДРІЙ

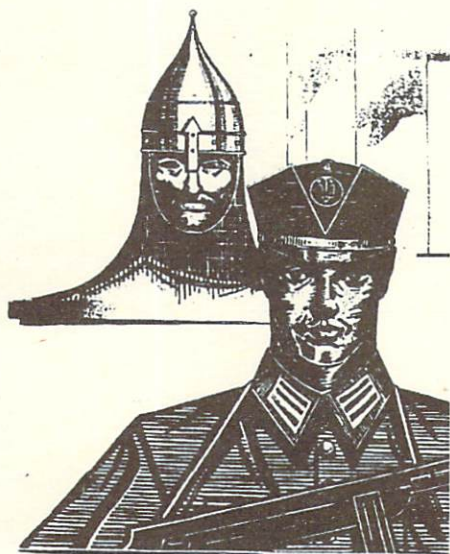
УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА,
СТВОРЕНА АКТОМ
30 ЧЕРВНЯ 1941

1996

Анато́ль БЕДРІЙ

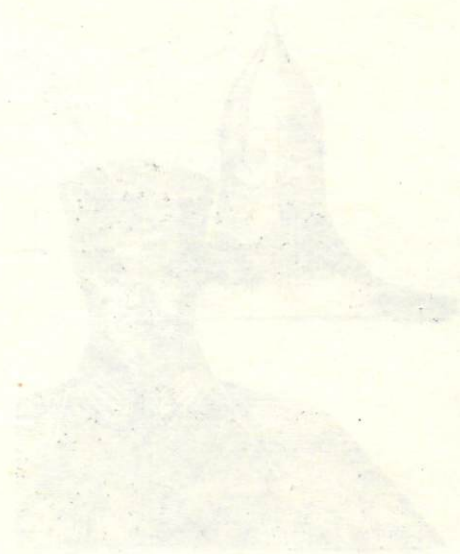
УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА,
СТВОРЕНА АКТОМ
30 ЧЕРВНЯ 1941

1996

УЧЕБНИК

МАТЕМАТИКА
СТРОИТЕЛЬСТВО
30 ПЕРИОДОВ

ПЕРЕДМОВА

У новій книзі канадського публіциста і дослідника національно-визвольних змагань українського народу під стягом ОУН, магістра міжнародних взаємин і доктора філософії Анатолія Бедрія дається історична оцінка доконаного факту-Акту проголошення відновлення Української держави від 30 червня 1941 року у місті Львові. Акцентую Вашу увагу на слові "новий", бо в минулому році вийшла у світ друкowana праця цього авторитетного вченого і провідного діяча ОУН під назвою "Борець і мученик за Україну - д-р Володимир Горбовий".

Серед пам'ятних дат в Календарці Українця навіки залишиться 30 червня 1941 року. До таких символів з числа історичних подій в історії нашої держави належать 22 січня 1918 року (поява у світ IV універсалу Центральної Ради, за яким Україну проголошено самостійною державою), 1 листопада 1918 року (виникла Західно-Українська Народна Республіка), 22 січня 1919 року (Свято Злуки Західної Наддніпрянської України з Східною Наддніпрянською), 15 березня 1939 року (проголошення Карпатської України на Срібній Землі).

У "Малій історії України-Русі", яка вийшла з-під мого пера у червні 1994 року у львівському видавництві "Каменяр", зазначено:

"30 червня 1941 року у Львові було проголошено Акт відновлення української державності. Наш народ сприйняв цю історичну подію з великою радістю. В різних містах і селах України почали творитися органи державного правління. І коли Провідник революційної Організації Українських Націоналістів Степан Бандера відмовився скасувати цей Акт на вимогу німців, то його разом з головою уряду Ярославом Стецьком заарештували і вкинули у берлінську в'язницю. Від того часу ОУН перейшла в стан війни з фашистами. Вона закликала народ до героїчного спротиву новим окупантам".

Напередодні удару двох імперіалістичних потуг - гітлерівського Райху і сталінського Союзу - в націоналістичних колах українців сформувалися дві концепції відновлення самостійної держави: а) пронимецька коляборантська настанова полковника Андрія Мельника, який стояв на чолі Проводу Українських Націоналістів (ПУН); б) орієнтація на власні сили Революційного Проводу Організації Українських Націоналістів (РП ОУН) під керівництвом Степана Бандери.

Як показав дальший перебіг подій на воєнному театрі дій,

“правильну генеральну лінію в ОУН” намітила саме та керівна сила, яка дотримувалась революційної, а не інтервенційно-еволюційної концепції побудови чи то пак відновлення незалежної української держави.

10 лютого 1940 року було створено РП ОУН, якому довірено керувати українською національною революцією. У листі від 5 квітня цього ж року Степан Бандера закликав Андрія Мельника стати на революційний шлях боротьби за волю України, але амбіції самозакоханого полковника на еміграції взяли верх над тверезою оцінкою політичних обставин. І як пише автор книги “Українська держава, створена актом 30 червня 1941”: “. . . Берлін заходився творити свою колаборантську “п’яту колону” внутрі української еміграції, на взір квіслінгів”. Такі структури як УЦК та УНО в результаті “чистки рядів” опинилися в руках мельниківців, які фактично котилися в одному обозі з своїми “новими хазяївами”. Речники політики Адольфа Гітлера на Сході Європи виношували і згодом втілювали в життя плани четвертування України: Закарпаття за наказом біснுவатого фюрера віддали на поталу хортистській Угорщині, як сателіту Великої Німеччини у другій світовій війні, а 1 серпня 1941 року Західну Україну включили до “Генеральної Губернії”, відділивши її від “Райхскомісаріату України”. 19 серпня південна Придністрянщина разом з містом Одесою відійшла за вказівкою будівничого “нової Європи” під протекторат Румунії. Як бачимо, в планах фашистських верховодів-імперіалістів Україні відводилась роль колонії - сировинного придатку та джерела невільників-рабів. Німецькі вожді, як і московські, вважали, що український народ ще не дозрів до державного життя. І взагалі на слов’ян вони дивилися як на “слявен-склявен”, людей-рабів, чий обов’язком є працювати в поті чола на так звану касту “юберменшен” або “вищу арійську расу”:

Ще 3 липня 1941 року - у бюрі генерального губернатора Ганса Франка високі урядові чинники переконували Степана Бандеру відкликати Акт проголошення відновлення Української Держави, а насправді чекали рішення самого Фюрера.

5 липня Адольф Гітлер на одній з нарад дав наказ “покінчити з цією бандою” і до кінця дня гестапо арештувало у Кракові провідника РП ОУН. 11 липня схопили у Львові голову УДП Ярослава Стецька. Обох бунтарів відправили у Берлін, де намагались змусити за будь-яку ціну анулювати історичний акт, але наші провідники навідріз відмовились це зробити. 15-16 вересня 1941 року німці вдалися до

масових арештів і розстрілів членів ОУН, представників українського державного правління на місцях. Тому конфлікт між українським націоналізмом і німецьким імперіалізмом переріс у справжню війну, бо вже навесні 1942 року німецькі окупанти почали масово гинути від рук оунівців. Могутній фашистський імперії, у ногах якої лежала Західна і Східна Європа, раптом кинули виклик українські націоналісти та вояки УПА. Сили ОУН-УПА на 1944 рік складали майже чверть мільйона людей.

Повертаючи до події надзвичайної політичної ваги, яка вберегла золоту нитку державної української національної традиції, маємо бути вдячні, що ОУН-б поставила справу на вістрі меча, а на своєму прапорі виписала ключ "Воля Україні - смерть ворогам!". Такі гасла, як "Бог і Україна", "Україна - понад усе", "Україна - для українців", "Здобудеш Українську державу або згинеш в боротьбу за неї!", є захисною реакцією "кращих людей нації" на ті безчинства і руїну, які несе з собою будь-який окупант-"визволитель".

Герої "30 червня" або лицарі ідеї і чину вірили в своє високе післанництво і з патріотичним фанатизмом виборювали заповітну Українську Самостійну Соборну Державу (УССД). Львів тоді тимчасово перебрав функції столиці до того моменту, поки УДП не перенесеться до Києва. Українська державна адміністрація поширювалась на всі західно-українські землі з Житомирщиною та Кам'янець-Подільською областями включно. Повсюдно відбувались масові збори та народні віча, на яких населення з великим піднесенням вітало нову українську владу. Чи знав Західний світ про Акт проголошення відновлення української державності? Виходить, знав, але мовчав, ніби в рот води набрав. Цитую автора: "Міністерство Закордонних Справ під керівництвом Володимира Стахова вело заходи в Берліні щодо визнання Німеччиною Української Держави, розсилало відповідні документи й інформації про українську державу до різних чужинецьких амбасад, що містилися в Берліні. Ведено заходи контактуватися з нейтральними державами як також через Швейцарію із Західними Аліянтами. Є підтвердження, що Західні держави були ознайомлені з постановою Української Держави". Слуга Божий митрополит Андрей Шептицький та православний архієпископ Волині Алексій, як речники української національної opinio, уділили свої благословення новоствореному Українському Державному Правлінню і звернулися до своїх вірних з пастирськими листами. У бласкавично короткий проміжок часу ініціатори історичного Акту сформували цілий Кабінет Міністрів і дорадчий орган - Ряду Сеньйорів.

Це щось на зразок сенату у З'єднаних Стейтах Америки або Палати Лордів у королівстві Великобританії.

Більшовицька пропаганда увесь час твердила, що у Львові українські націоналісти захопили владу у свої руки, але насправді УДП було коаліційним урядом. Зокрема, міністерство оборони очолює славний генерал визвольних змагань 1918 року Всеволод Петрів (соціал-революціонер), а міністерство внутрішніх справ - д-р Володимир Лисий (соціал-радикал). Отож, ОУН не була єдиним і винятковим речником волі народу до відновлення державності, але з її рамени відкрилися Національні Збори, учасниками яких стали понад сто видатних громадян Львова. Відкладати справу скликання Національних Зборів і проголошення Акту відновлення української державності не можна було ані навіть на добу, бо вже 30 червня в залі будинку "Просвіти" в самому розпалі торжества з'явилися представники німецької армії в особі проф. д-ра Ганса Коха та майора фон унд цу Айкена. Високі урядові чинники окупантської адміністрації зрозуміли, що спізнилися, але застерезили, що німецьке командування негативно ставиться до акту, бо їх вояки не для того проливали кров, аби толерувати місцеву владу. У своїй промові проф. Ганс Кох (не слід плутати з Еріхом Кохом - райхскомісаром України з осідком в Рівному) на німецькій мові оголосив заяву про розв'язання зборів. Однак головуючий на зборах Ярослав Стецько, розуміючи відповідальність моменту перед українською нацією та зважаючи на те, що курінь Романа Шухевича у разі потреби на деякий час затримає атаки німецьких вояків, довів урочистий захід до логічного кінця. Правильно зробив голова УДП, що також не послухав Василя Кука та деяких інших провідних людей, які висловились за перенесення зборів на два дні, аби перевести їх в залі Оперного театру при величезному здвизі народу. "Зволікання - смерті подібне", - казали у свій час більшовики, які брали Зимній палац. Тому мусимо визнати політичний геній сл. пам'яті Ярослава Стецька, який добре зорієнтувався в часі, коли долю відновлення державності вирішували навіть не дні і не години, а лічені хвилини.

Звичайно, історичний Акт проголосили, але в стократ важче було його відстояти. І чи не в захист самого акту з 30 червня була створена через рік з гаком УПА?!

Книга Анатолія Бедрія "Українська держава, створена актом 30 червня 1941" виходить у світ з нагоди 55-річчя з дня цієї урочистої й історичної дати. Сьогодні, на п'ятому році незалежності, ми з прикрістю і болем в серцях констатуємо факт, що Українська держава немає в собі справжнього українського змісту, а носить лише

декларативний характер. Наведу тільки кілька аргументів на захист цієї висловленої точки зору, бо їх перелік зайняв би не одну сторінку преамбули до книги. По-перше, чужа окупаційна російська мова досі продовжує функціонувати в парламенті та урядових установах, в засобах масової інформації: на телебаченні, радіо і в пресі. А сама Верховна Рада, яка під тиском президента, уряду та громадськості України все-таки прийняла нову Конституцію, має яскраво виражений антинародний характер. По-друге, боротьба ОУН-УПА досі не визнана найвищим законодавчим органом молоді української держави як героїчний Рух Опору проти німецького фашизму (коричневої чуми) та совєтського більшовизму (червоної холери). Адже в усіх країнах Європи учасники Резистансу прирівняні до національних героїв. По-третє, на чільних посадах в незалежній українській державі досі перебувають наші історичні вороги - "агенти Москви", які виношують плани реставрації бувшої імперії під новою вивіскою СНГ, а чимало з них пов'язані надії на повернення комуністів до влади в Кремлі. Проте колеса історії вже не повернути назад! Незалежна Українська Держава - була, є і буде у віках!

Слава Україні!

Героям слава!

В'ячеслав ЦВЕТКОВ,
головний редактор багатомовного
серійного книжкового видання
"Літопис Голоти України".

30 червня 1996 року Божого

1. ДЕРЖАВНО-ТВОРЧА ПІДГОТОВКА

Напередодні війни між націонал-соціалістичною Німеччиною і совєтсько-комуністичною Росією всі українські політичні групи на теренах під німецькою імперською займанщиною стреміли до відновлення української держави. Проте, щодо концепції досягнення цієї мети, ці групи поділялися на два табори: один складався з людей переконаних, що українська держава постане, в першу чергу, внаслідок боротьби самих українців власними силами; а другий табір - гуртував людей, які вважали, що вирішальним чинником буде позитивне ставлення Німеччини до ідеї відновлення української держави на руїнах російської імперії. В першому таборі рушійною силою була Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери. Ця організація гарячково працювала над розбудовою незалежної української політичної та збройної сили. Її тисячні кадри мали бути готові на революційні чини, згідно із заповітом ОУН: **“Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за неї”**. Другий табір головну увагу присвячував переконуванню німців у доцільності й користі для них дати підтримку концепції побудови української держави. Головним представником цього табору був ПУН* під проводом полк А. Мельника.

Степан Бандера

Різниця між двома концепціями, хоч тоді ще виразно не визначені, проте вже чітко зарисувалися в питанні творення української держави на Закарпатті 1938-1939 років. Одні, на чолі з полковником Михайлом Колодзінським, поручником Романом Шухевичем, чотарем Зеноном Коссаком - взяли енергійно до творення власної української збройної сили - Карпатської Січі. А другі, на чолі з полк. А.Мельником, Я.Барановським, полк. Р.Сушком - пристосували свою політику до політики Берліну.

У зв'язку з польсько-німецькою війною, у вересні 1939 року, значно скріпився революційно-

*ПУН - Провід Українських Націоналістів .

безкомпромісний табір тисячами націоналістів, які звільнилися з польських в'язниць і концтабору в Березі Картузькій. Вони були загартовані безпосередньою визвольною боротьбою з окупангом. На чолі їх стояли Степан Бандера і тодішній Крайовий Провідник Володимир Тимчій-Лопатинський. Вони пам'ятали, що від Перших Визвольних Змагань, впродовж 20-ти років, український народ стояв сам у боротьбі за своє існування і визволення, а від половини 30-их років, відколи в Німеччині владу перебравши расисти з Адольфом Гітлером на чолі, Берлін співпрацював з Польщею у поборюванні українського революційно-державницького підпілля.

10 лютого 1940 року створився Революційний Провід ОУН (РП ОУН) під керівництвом Степана Бандери. У тексті цього акту читаємо:

1. Фактична керма Організації Українських Націоналістів за кордоном опинилася в руках людей, що зле сповняють завдання проводу Української Націоналістичної Революції, не здійснюють її основних напрямів, нехтують націоналістичними методами праці та обов'язуючими революціонерів засадами внутрішнього організаційного взаємовідношення і співпраці...

4. Добро Української Націоналістичної Революції вимагає негайного її основного впорядкування тих справ і видвигнення такого Проводу, щоб в цей переломовий час відповів своєму завданню.

5. Тому на провідний актив Організації спадає відповідальність і обов'язок перебрати ініціативу за рішення через те, що теперішній Провід Українських Націоналістів, опанований деякими членами, не вив'язується з перебраних на себе обов'язків і завдань.

6. Свідомі свого обов'язку й історичної відповідальності за чистоту Національної Ідеї й перемогу Української Національної Революції - ми, Провідники Західних Українських Земель і на Українських Землях під Німеччиною та провідний актив ОУН - згідно з волею тих націоналістичних кадрів, якими проводимо, відаємо керму Організації Українських Націоналістів у руки Степана Бандери і тих, яких він покличе.

7. Цей видвигнений нами Революційний Провід Організації Українських Націоналістів наділяє правом та накладає на нього обов'язок - керувати Українською Національною Революцією...

Із цією подією завершувалася кристалізація двох відмінних концепцій: революційної та інтервенційно-еволюційної. Не інтервенція Німеччини чи будь-якої іншої держави, а боротьба власними силами народу довершить відновлення української держави. Ця цілеспрямованість наголошена в листі Степана Бандери до полк. А.Мельника з 5 квітня 1940 року, в якому автор бажав переконати полковника стати на правильний революційний і державницький шлях. У листі м. і. сказано: "... Маю на увазі дві

вимоги: а) **конечність негайного впорядкування організаційних справ і розгорнення праці Організації** так, як це наказує історичний момент; б) щоб не ускладнювати внутрішньо-організаційного положення і не доводити до зайвих конфліктів і труднощів. Революційний Провід ОУН досі встановив новий організаційний порядок, зміст, форми й методи праці тільки на таких теренах і в таких ділянках, де **не допустима дальша проволока**. Це відноситься в першу чергу до організації на Рідних Землях та інтенсифікації її діяльності, зокрема, до таких ділянок: **військовості, політики, пропаганди, інформації й безпеки, планування державного будівництва та окремих заходів за кордоном зовнішньо-політичного порядку**. Революційний Провід до тепер вповні опанував усе те, що своєю вагою, якістю й кількістю становить **суть організаційно-революційної діяльності**”.

Ярослав Стецько

Політичний референт РП ОУН

Ярослав Стецько опрацював основи визвольної політики ОУН за зразками полк. Євгена Коновальця і полк. Михайла Колодзінського п. н. “За правильність генеральної лінії політики ОУН”. В тій праці була скритикована інтервенційна концепція та виразно визначена революційна. Там зазначено, що ОУН бажає співпраці з Німеччиною при умові, що вона визнає нашу боротьбу за УССД. Якщо Німеччина на що вимогу не піде, то ОУН стане до боротьби теж проти Німеччини, коли б вона захотіла

здобути Україну для себе і трактувати її як свою колонію. До того часу німецький расистсько-імперський уряд не виявляв ніякої прихильності до українських державницьких стремлінь. Навпаки, Берлін заходився творити свою коляборантську “п’яту колону” внутрі української еміграції, на взір квіслінгів.

Весною і літом 1940 року німці оформили такий центр під назвою Український Центральний Комітет на території колишньої польської держави. А на теренах Німеччини, Австрії та Чехії квіслінгську роль мало виконувати УНО (Українське Національне Об’єднання). До року німці допомогли “вичистити” ці дві установи від членів і прихильників революційної ОУН, замінюючи їх лодьми,

підпорядкованими ПУН-ові. Ця німецька політика описана американським дослідником Джаном Армстронгом. На конференції 30-го липня 1940 року в своїй головній квартирі Адольф Гітлер, як лідер расистського імперського режиму, заявив: "Україна, Білорусь і балтійські держави дефінітивно належатимуть нам".*

В листопаді 1940 німецький губернатор завоєваної Польщі Ганс Франк сказав: "Нашим завданням є вести народи на цій території... Тут є поляки, українці, горалі, лемки, гуцули, жиди, білоруси і малороси...". Значить, німці плянували почевтертувати Україну. Така націоналістична політика ніяк не свідчила про те, що Берлін збирався дати підтримку українському соборницькому націоналістичному рухові.

У відповідь на що щораз виразнішу расистсько-колоніальну політику гітлерівських великопротестантських політиків, ОУН під проводом Степана Бандери опублікувала в грудні 1940 року свій **маніфест**. В ньому м. і. читаємо: "Кличемо революціонерів усіх поневолених Москвою народів до спільної боротьби та співпраці з українськими революціонерами націоналістами... Тільки через повний розвал московської імперії і шляхом Української Національної Революції та збройних повстань усіх поневолених народів здобудемо Українську Державу та визволимо поневолені Москвою народи". Чоловічий учасник подій 1940-41 рр. **Ярослав Стецько** наступними словами коментує грудневий маніфест ОУН:

Немає сумніву, що в той страшний час - удару двох тоталітаризмів - ми несли щось нове. Цей маніфест - революційний подих, пориваючий душі до боротьби за волю - проти обидвох деспотій - він одушевлює ще й сьогодні. Ці ідеї справжнього українського народовластя, українського націоналізму, свобододайної системи життя... Чи не була це мужність такі погляди зустрічати і перед тоталітарною Німеччиною, яка несла якраз рабство поневоленим Москвою народам?! Чи не є ці ідеї діаметрально протилежні нацизмові і більшевизмові?

Ми були свідомі того, що на наших прапорах сяють нові гасла, нові ідеї, що здійснені - допоможуть здійсненню прав людини - богоподібної істоти - і прав нації мати свою волю... В обличчю обох тираній, обох тоталітарних імперіалізмів - ідеї Маніфесту ОУН були свіжим, соняшним подувом нового світу, який щойно народжувався, але якому належить майбутнє**.

Отже, концепція ОУН щодо Східної Європи була зовсім іншою

*Generaloberst Halder, Kriegstagebuch, Band, Stuttgart 1963, Seite 32-33).

**Ярослав Стецько, 30 червня 1941, Торонто-Нью-Йорк, 1967, стор. 39-

Дмитро Мирон - "Орлик"

Великий Збір ОУН, що в центрі своєї уваги поставив боротьбу за святую ідею національної держави. Вступ до Постанов цього ВЗ розпочинається словами: "Ідея Суверенної Соборної Української Держави стала в нашому столітті основою українського світогляду та нового політичного руху, руху націоналістичного, що в вогні боротьби проти наїздників, оформився в окрему політичну організацію - в Організацію Українських Націоналістів".

Наведемо три перші "Програмові Постанови": 1. Організація Українських Націоналістів визнає, що боротьба за силу й добро української нації є основою нашого світогляду: всесторонній розріст, сила, здоров'я й добробут українського народу - це наша найвища ціль. 2. Тільки вповні Суверенна Українська Держава може забезпечити українському народові свободне життя й повний всесторонній розвиток усіх його сил. 3. Тільки шляхом революційної боротьби з наїздниками здобуде український народ свою державу". А в першій точці "Політичних Постанов" читаємо: 1. "Організація Українських Націоналістів бореться за Українську Суверенну Соборну Державу, за визволення поневолених Московьку народів Східної Європи й Азії, за новий справедливий лад на руїнах московської імперії ССРСР. Організація Українських Націоналістів продовжуватиме всіма силами революційну боротьбу за визволення

від німецької, і до зудару між ними мусять діяти!

Під кінець 1940 р. Степан Бандера відкликав до Кракова з України крайового провідника Дмитра Мирона-Орлика і Ярослава Стецька з Італії і доручив їм підготовку чергового II Великого Збору ОУН, в якому взяла участь м. і. сильна 17-членна делегація з фронту боротьби проти російських заїманців, очолена Дмитром Майвським - Тарасом Косарем. Пост крайового провідника ЗУЗ перебрав визначний революціонер Іван Клімів-Легенда.

У квітні 1941 року відбувся у Кракові в підпілльних умовах піднімецькою окупацією Другий

Українського народу без огляду на всі територіяльно-політичні зміни, які зайшли б на терені Східної Європи". А в другій постанові написано: "Шляхом до досягнення наших цілей є Українська Революція в московській імперії ССРСР в парі з визвольною боротьбою поневолених Москвою народів під гаслом: "Свобода народам і людині!" Третя політична постанова ясно визначає політику ОУН в квітні 1941 року як таку, що ми співпрацюватимемо з тими державами, які поставляться прихильно до відновлення УССД, а трактуватимемо за ворогів ті держави, які поставляться вороже до відновлення УССД.

Там була також важлива постанова у відповідь на концепцію гітлерівсько-квіслінського колоніалізму ділити Україну: "Майбутнє Західної України зв'язане нерозлучно з національно-визвольним рухом усього Українського Народу. Тому ОУН поборює шкідливі для справи визволення думки про можливість сепаратного вирішення ролі Західної України".

Після II ВЗ ОУН скріпилася всестороння підготовка до визвольної революційної боротьби і творення УССД. Почалася організація Похідних Груп. Їх завданням було негайно після вибуху німецько-російської війни продістатися на всі терени соборної України, творити там організаційну сітку ОУН, піднімати народ до боротьби за УССД, встановлювати низові громадянські структури для відновлення української адміністрації з хвилиною проголошення відновлення Української Держави. Загальна сила Похідних Груп сягала 7000 людей. Вони були поділені на три частини: Північну Похідну Групу під керівництвом Миколи Климишина, Середню Похідну Групу під керівництвом Миколи Лемка і Південну Похідну Групу під керівництвом Зиновія Матли. Провід над усіма Похідними Групами був у руках Івана Климова-Легенди. Після зловлення німцями Миколи Климишина, Північну Похідну Групу очолив Дмитро Мирон-Орлик.

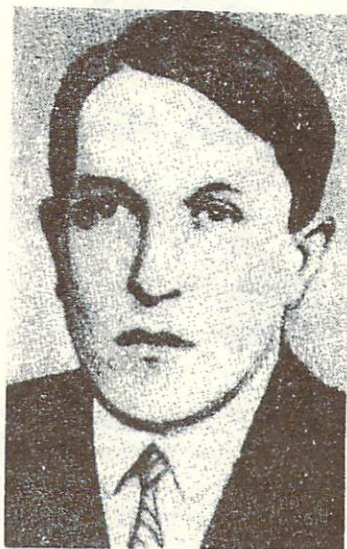
Покликано Державну Комісію ОУН під керівництвом д-ра

Микола Лемик-Сенишин

д-р Володимир Горбовий

Ярослав Старух-Стяг

Володимира Горбового, що включала **завісців** конституційного і міжнародного права та державної адміністрації. У ній співпрацювали д-р Степан Шухевич, д-р Володимир Загайкевич, мгр. Мирон Богун, мгр. Микола Дужий, мгр. Ярослав Рак, Ярослав Старух, Іван Равлик, д-р Михайло Турчманович, мгр. Дмитро Яців і інші. Комісія підготувляла різні державно-конституційні документи й провела кілька курсів, на яких члени ОУН, зокрема ті, які мали взяти участь у Похідних Групах, дістали підставові й адміністративні знання.

Зорганізовано **Крайовий Військовий Штаб (КВШ)** під командою майора **Дмитра Грицяя-Перебийноса** для підготовки збройних сил. До КВШ входили: сот. Роман Шухевич, поручник Олекса Гасин-Лицар, сот. Ріко Ярій (єдиний, що одержав від Проводу ОУН почесний ступінь полковника), майор Євген Побігуший, пор. Осип Карачевський і інші. Сформовано відділ розвідки й протирозвідки під керівництвом **Миколи Лебедя та Івана Равлика**.

В місяці травні Провід ОУН мав уже чітко сформульовану свою визвольну державницьку

політику, віддзеркалену в "Політичних вказівках". Там читаємо: "ОУН використовує війну з СРСР для розгорнення боротьби за Суверенну Соборну Українську Державу, для прискорення її здобуття. ОУН бореться за суверенну, неподільну, повну владу українського народу на УЗ. Влада опирається на організовані сили активу народу. Передумовою здобуття неподільної влади - сильна політична й мілітарна організація по всій українській території та вироблення кадрів у керівництві державним і суспільним життям".

Слідують політично-стратегічний принцип про те, що робити під час занепаду чи розкладу російської імперії: *"не допустити, щоби Україна була тільки тереном розгри чужих сил з нашим ворогом, а вслід за тим об'єктом чужого володіння. Навпаки власною боротьбою, будівництвом власної держави власними силами та власною ініціативою здобути собі роль підмету і партнера, учасника війни та співтворця нового ладу на руїнах московської*

ген. Дмитро Грицай-Перебийніс

Дмитро Маївський-Тарас

імперії. Виключасмо роллю обсерватора та пасивно-вичікуючу поставу супроти подій, що йдуть на українські землі...” А далі йде доручення: “На звільнених від московсько-більшовицької окупації частинах Української Землі, не ждучи на ніщо, ОУН проголошує відбудову Української Держави, встановляє владу...”

ОУН повела енергійні заходи для консолідації українських політичних сил під прапором боротьби за відновлення української держави. З **рамені Державної Комісії ОУН д-р Володимир Горбовий** і її члени повели заходи для створення всеукраїнської політичної репрезентації, що в імені всієї зорганізованої української еміграції дала б їй мандат для відновлення української держави у відповідну хвилину. Ініціатива ОУН під проводом Степана Бандери увінчалася майже повним успіхом, бо устійнено політичну базу з людьми всіх українських середовищ за винятком групи під проводом полк. А.Мельника. **Перша підготовча нарада відбулася у Пряшеві 14 червня** при участі 116 осіб. Присутні підписали відозву, яку д-р Володимир Горбовий згодом назвав **“Деклярацією прав українського громадянина”** (його стаття “В альбом грядущим поколінням”, 1981). Друкуємо її повністю:

Українці! Для Українського Народу її Української Землі надходить знову велика історична хвилина.

Серед небувалої світової бурі валиться на наших очах дотеперішня політична система світу, в якій ми були на самому дні в путях політичної неволі.

Перед нами відкриваються широкі можливості.

Свідомі ваги цієї грядучої, великої хвилини, що її можна б порівняти хіба до тієї з рр. 1917-18 і свідомі відповідальності перед історією, вважаємо нашим національним обов'язком стати разом для спільної важкої праці над остаточним національно-політичним визволенням Українського Народу.

Великий, історичний час, в якому живемо, вимагає від нас залишити тепер на боці усякі непорозуміння і стати разом до служби одній найбільшій справі - Визволення Українського Народу і відновлення Української Суверенної, ні від кого незалежної Соборної Держави. Зосередження всіх сил для здійснення того найсвітлішого нашого ідеалу - це наказ і некуча конечність, що її диктує зовнішньо-політична дійсність. Нікому з українців не можна тепер стояти збоку і ламати закон національної солідарності.

Тому, визнаючи **боротву за Суверенну, Соборну Українську Державу** завжди і всюди нашим законом, кличемо всіх чесних українців ставати в ряди консолідованих лав до великої праці на такій платформі під такими гаслами:

1. Усунути з українського національного життя явища всякого розкладу і внутрішніх міжусобиць.

2. Створити одноцілу репрезентацію Українців в Європі поза займанщинами, яка виділила наші політичні постулати перед зовнішнім світом.

3. Притягнути до співпраці всіх Українців патріотів поза партіями та їх програмами, не єлиминуючи нікого

4. Видвинути на чолі національного життя чинники, що візьмуть свій мандат з волі української суспільності та будуть відповідальні перед нею, з тим виразним застереженням, що покликаного таким чином провідного тіла не може очолювати ніхто з тих діячів, що досі очолювали, чи очолюють політичні групи чи організації.

5. Усі, що стають до співпраці, зобов'язані віддати справі всі свої сили та включити себе як карні громадяни в процес українського державного будівництва на рідних землях, підчиняючись суверенній українській національній владі, створеній волею Українського Народу на Українській Землі.

Хай же це тіло, започатковане в цей переломний час, подиктоване поривом серця, політичним розумом та історичною konieczністю вийде на добро і користь України.

14.VI. 1941.

СЛАВА УКРАЇНІ!

1. Андрієвський Віктор вр.
2. Антонович Роман вр.
3. Інж. Артимович Антін вр.
4. Багринівський Микола вр.
5. Базарко Іван вр.
6. Базяк Іван вр.
7. Баран Михайло вр.
8. Д-р Баран Степан вр.
9. Борщевський Євген вр.
10. Мгр. Бачинський Володимир вр.
11. Мгр. Богун Мирон вр.
12. Бойко Дмитро вр.
13. Бойчук Олександр вр.
14. Болюх Василь вр.
15. Інж. Боровський Василь вр.
16. Борщ Лев вр.
17. Інж. Веселовський Ярема вр.
18. Ред. Вітошинський Іван вр.
19. Мгр. Вітковський Борис вр.
20. Д-р. Волюшин Михайло вр.
21. Д-р Волянський Іван вр.

22. Инж. Врецьона Євген вр.
23. Проф. Д-р. Гаїманівський вр.
24. Галібей Михайло вр.
25. Д-р. Глінка Лев вр.
26. Д-р Горбачевський Іван вр.
27. Д-р. Горбовний Володимир вр.
28. Д-р. Гриневич М. вр.
29. Д-р. о. Гриньох Іван вр.
30. Грицишин Іван вр.
31. Д-р. Гежа Іван вр.
32. От. Денисенко Павло вр.
33. Инж. Довгаль С. вр.
34. Д-р. Драбатний вр.
35. Д-р. Дубас Лев вр.
36. Мгр. Дужий Микола вр.
37. Полк. Євтимович Вартоломеї вр.
38. Д-р. Загайкевич Володимир вр.
39. Ген. Загородський Олександр вр.
40. Зиблікевич Євген вр.
41. Проф. Д-р. Іванис В. вр.
42. Рект. Іваницький Борис вр.
43. Ільніцький Роман вр.
44. Инж. Кардашевський вр.
45. Д-р. Карпевич Богдан вр.
46. Д-р. Кархут Василь вр.
47. Мгр. Кальба Ярослав вр.
48. Ред. Качмар Василь вр.
49. Проф. Кибалок Неофіт вр.
50. Д-р. Козак Іван вр.
51. Д-р. Корцюк Богдан вр.
52. Коритко Юрій вр.
53. Проф. Костецький Ярослав вр.
54. Костюк Юліян вр.
55. Коцур Іван вр.
56. Ред. Кравців Богдан вр.
57. Полк. Крат Михайло вр.
58. Ред. Крохмалок Василь вр.
59. Полк. Кузьмінський Олександр вр.
60. Лівницький Микола вр.
61. Д-р. Лісяк Павло вр.
62. Д-р Лободич-Роман вр.

63. Логун Омелян вр.
64. Д-р. Луцький Мiron вр.
65. Проф. Маївський М. вр.
66. Д-р. Майковський вр.
67. Макаренко Андрій вр.
68. Д-р. Макарушка Любомир вр.
69. Проф. Маложинський Микола вр.
70. Мартишок Андрій вр.
71. Д-р. Марунчак Михайло вр.
72. Марчак Роман вр.
73. Инж. Матушевський Юрій вр.
74. Мосгович Микола вр.
75. Мудрий Василь вр.
76. Нагайський Василь вр.
77. Найдко Сергій вр.
78. Ред. Островський Володимир вр.
79. Охримович Василь вр.
80. Ген. Омелянович-Павленко Іван вр.
81. Инж. Павликовський Юліан вр.
82. Д-р. Павлюк Антін вр.
83. Д-р. Палідвор Василь вр.
84. Пеленський Зиновій вр.
85. Постопок Петро вр.
86. Приходько Володимир вр.
87. Равшк Іван вр.
88. Инж. Рак Богдан вр.
89. Мр. Рак Ярослав вр.
90. Инж. Ріжевський Василь вр.
91. Д-р. Рошинський Петро вр.
92. Инж. Скочдополь вр.
93. Инж. Совенко-Скрипчик Степан вр.
94. Старух Богдан вр.
95. Старух Ярослав вр.
96. Инж. Татомір вр.
97. Д-р. Тимцорак Володимир вр.
98. Д-р. Томашівський вр.
99. Трохименко Кшиш вр.
100. Д-р. Турчманович Михайло вр.
101. Д-р. Храпливий Євген вр.
102. Инж. Хроновят Михайло вр.
103. Мр. Ценко Микола вр.

104. Чайківський Іларіон вр.
105. Д-р. Чикаленко Лев вр.
106. Полк. Чижевський Микола вр.
107. Инж. Шемет Богдан вр.
108. Дир. Шепарович Юліян вр.
109. Д-р. Шкурат Петро вр.
110. Шевченко Володимир вр.
111. Д-р. Шухевич Степан вр.
112. Проф. Д-р. Яковлів Андрій вр.
113. Ред. Янів Володимир вр.
114. Мгр. Яремко Іван вр.

Пряшівська нарада вирішила скликати на 22 червня основуючі збори наміченої всеукраїнської репрезентації у Кракові. **21-го червня** відбулися у помешканні мецената Павла Лисяка підготовчі збори, на які прибуло 40 осіб, котрі узгіднили назву нової установи - **Український Національний Комітет** та обговорили проєкт спільної декларації.

Коли ж **22-го червня** до приміщення краківської "Просвіти" зійшлися запрошені 87 осіб, то рознеслася вістка про початок німецько-російської війни. Збори пройшли з надзвичайним піднесенням. До президії вибрано: д-ра **Володимира Горбового** на предсідника, проф. **Віктора Андрієвського** - на заступника предсідника, і **Ярослава Старуха** на секретаря. Д-р Горбовий виголосив основну доповідь. Схвалено платформу, на якій основуватиметься Український Національний Комітет (УНК), а саме безкомпромісове змагання до відновлення Української Самостійної Соборної Держави. Про окремі аспекти боротьби за УССД говорили мгр. Мирон Богун і мгр. Володимир Янів. У дискусії суттєвим був виступ **Ярослава Стецька**, який звернув увагу на серйозну можливість негативної постави гітлерівської Німеччини до будівництва української держави, для чого необхідно, щоби ОУН і новопостале об'єднання якнайвиразніше відмітили волю української нації до суверенного життя. Тому збори схвалили зорганізувати УНК і проголосити "**Маніфест напередодні війни**" наступного змісту:

В велику і відповідальну годину пора нам чинами і розумом засвідчити святість наших почувань. Як в труді і в крові найкращих синів відроджених народів гартується нове життя, нова мораль і нові закони, наближається день, в якому Україна стане запорукою ладу і спокою на Сході Європи. Від століть Провидінням було нам дано мечем і власною груддю боронити культури, свободи і віри перед ордами кочовників, перед нальотами поган і заліву новітнього варварства. В безупинній боротьбі записували ми сторінки історії

непроминаємою славою, але доводилось нам теж платити дань із власної свободи. Але проте не перемогли нас ні разу вороги лицарством і хоробрістю і навіть нечисельною перевагою. Покорити нас вдалося їм тільки тоді, як не ставало в нас єдності і згоди. І тому з радістю проголошувемо, що в час, який вимагає від нас напруження всіх сил, замовкли в нас спори і дійшло до об'єднання української еміграції.

Українська еміграція - політичний провід народу, воєцтво наших визвольних змагань, націоналістична армія підділья, повстанці і партизани та чесні українські патріоти опинились поза межами Батьківщини, викинені хвилею безприкладного терору. Проте ні на мить не перестало в них битися серце ритмом збірного змагання. І як одноцілим є фронт боротьби на рідних землях, так одноцільно мусимо посилити ту боротьбу й ми, що опинилися на чужині. Бо знаємо, що єдино у висліді нашої боротьби стане Україна Єдина, Самостійна і Соборна, проголошена історичними універсалами 22 січня і досі окупована ворогам. І так відновиться українська державна традиція, що найшла своє втілення в 1917-20рр., коли Україна існувала і була визнана світом. Наша повсякчасна готовність на труд і жертву має свідчити про нашу волю творити парівні з другими народами нове життя грядучої Епохи. І щоб посилити ту боротьбу, щоб дати запевнення нашим борцям і повстанцям на рідних землях, що не розбазаримо нашими внутрішніми спорами і торгами, ані нашими партійними особистими амбіціями, кривавих надбань, окуплених життям найкращих, стаємо від сьогодні під спільним проводом до спільної праці без різниць нашого походження, - з усіх частин України, без різниць наших поглядів і колишніх групових приналежностей чи симпатій, без різниць віку і віри, звання і верстов чи станів. Єдино особиста вартість, гобто характер і працездатність, рішають про можливість приступити до нашого гурта. Єдино вклад в розбудову нашого державного життя вкаже завдання, що їх кожному з нас доведеться сповнити. Наш досвід і фахове знання дамо до розпоряджистости Українського уряду, що в Києві відродить Українську Державність.

Для уоднозгіднення наших змагань покликуємо на з'їзді Української Політичної Еміграції, що відбувся в Кракові 22 червня 1941, Український Національний Комітет.

Поза межами України являється він одиноким виявом організованої волі української еміграції, до часу відновлення діяльності Української Держави в Києві.

Всіх чесних українських громадян, що досі не мали змоги прилучитися до нашої акції, вживаємо вступити в наші ряди для доказу однодушної постави і солідарности нашого загалу. Не

гарними словами і не наклеюванням тільки едності, а чинною поставою дамо свідоцтво, що в великій час гинуть дрібні амбіції і урази. Добро Нації для нас є і буде найвищим наказом і висказом найгібрих мрій, що веши і ведуть нас на бій і спл. дають на жертву.

Краків, 22 червня 1941.

Слава Україні!

Приблизно в половині зборів, в будинку з'явився урядовий Гестапо (німецької політичної поліції), які викликали д-ра Горбового, і він уже більше на збори не повернувся. Зборами далі провадив проф. Андрієвський. З д-ром Горбовим мав розмову начальник "СД" (служба безпеки), змушуючи його до коляборації з піддєрвіцями та розпитуючи про ціль зборів. Д-р Горбовий категорично відмовився від агентурної співпраці, після чого нацист погрозив йому переслідуваннями, але д-р Горбовий погрозив німцєві, що Берлін потерпить поразку, якщо не піде на концепцію розчленування ССРСР на національні держави і що поневолені народи обернуться проти Німеччини. Наразі вони прихильно поставлені в очікуванні звільнення від страшного російського ярма*

У міжчасі на зборах вибрано управу Українського Національного Комітєту в складі: **ген. Всеволод Петрів** - голова, **д-р Володимир Горбовий** і **проф. В. Андрієвський** - заступники голови, **д-р Степан Шухевич** і **посол Василь Мудрий** - секретарі. Прийнятий маніфєст був фактично мандатом майже всієї української еміграції в Центральній Європі для відновлення української держави.

У чергових 10-ти днях в осідку УНК кипіла гарячкова праця. Зразу по з'їзді відбулося засідання Широкої ради УНК в присутності 20 осіб. Представники революційної ОУН заявили, що їхні люди у великій кількості численними колонами Похідних Груп уже пішли із Західних окраїн українських земель допомагати піддєрвіцє в Краю будувати підвалини української держави. Вістку прийнято з захопленням. Відразу почалися розмови про те, як поставити німців перед доконаним фактом організування вже тепер і тут свого уряду й адміністрації.

Цього самого дня д-р Горбовий в імені УНК вислав прийнятій маніфєст разом із відповідним меморіалом до Адольфа Гітлера, до міністра зовнішніх справ Німеччини фон Ріббєнтропа і до міністра А. Розенберга. В меморіалі д-р Горбовий з'ясував суть і ціль УНК, "підкреслено волю української нації до державної незалежності, її готовність боротися проти Москви і сподівання, що німецький уряд буде рєспєктувати політичні прагнення української нації до

*Віктор Андрієвський. "Великий історичний чин". "Визвольний Шлях", червень 1973.

суверенного життя".

Впродовж чергових кількох днів появилася в Генеральній Губернії рішні листівки проти УНК. На цю кампанію відповів УНК своїм вивченням наступного змісту:

"Українському громадянству під розвагу. Вагу сучасної хвилини з'ясовувати зайве. Вона вимагає напруженої праці кожного чесного українця. Під вимогою події родиться стихійний гін до об'єднання, що дало б змогу використати кожну творчу одиницю для відбудови нашого життя. Гині цей м. і. виявився у приступленні чільних громадян до т. зв. консолідаційної акції. Відповідну проклямацію підписало 115 осіб - членів українських урядів, професорів і учених, визначних політиків, керманців господарського життя, і ще підписують даліше. Про ці її мотиви консолідаційної акції обширно говорить відповідний маніфест. Ще не пора говорити про поодинокі досягнення тієї акції. Хто уважно слідкує за ходом подій, знає, що ці хвилини не марнуються й не витрачаються сил на сварню, гризню, чи навіть на безцільну полеміку.

Рівночасно однак найшлася в нашій житті група людей, очолована інж. Андрієм Мельником, що всіма засобами змагає до розбиття консолідаційної акції. Полемізувати з цією групою не маємо часу. Безсторонньому читачеві даємо тільки до рук проклямацію й маніфест консолідаційної акції й три летючки розбивачів цього здорового почину. В летючках тих *зрадниками називається* чільних українських громадян і *грозиться братовбивчою різнею* тим, які сьогодні стоять в передових рядах нашої боротьби. Дивно тільки, що в такій гарячій момент находяться люди, що тратять час на того рода розкладову роботу".

Краків, 26 червня 1941.

Український Національний Комітет

СЛАВА УКРАЇНІ!

З вибухом німецько-російської війни, ОУН під проводом Степана Бандери була рішена власною іметними силами боротися за відновлення української держави. Будучи переконаним, що Берлін наставлений негативно до творення української держави. Провід ОУН вирішив доконаними фактами виявити волю українського народу до власного державного життя, та тим самим намагатися вплинути на зміну німецької політики в нашу користь. Отож, із Західних окраїн українських земель, які знайшлися під німецькою окупацією у висліді німецько-польської війни в 1939 році, рушили в східньому напрямі Похідні Групи ОУН, Дружини Українських

Націоналістів і спеціальна група з призначенням відновити революційним шляхом Українську Державу, очолена першим заступником провідника - Ярославом Стецьком.

полк. Олекса Гасин-Лицар

23 червня Провід ОУН передав через свого референта зовнішньої політики Володимира Стахів меморандум німецькому урядові в Берліні. Цей меморандум опрацювала комісія в складі: Степан Бандера, Олекса Гасин, Іван Габрусевич і Володимир Стахів. Цей меморіал на десяти сторінках друку з'ясовує в історичній перспективі доцільність визнання Німеччиною відновлення української держави, на основі чого ОУН увійде в союзні взаємини

з Німеччиною. Подасмо наймаркантніші витяги з меморандуму:

"Є дуже багато об'єктивних, реально-політичних підстав для започаткування природного союзу між Німеччиною та Україною... Цей меморандум звертає увагу компетентних установ німецького Райху, які визначають шляхи й методи його закордонної політики, на серйозну ситуацію української проблеми... Тільки вирішення, що цілковито відповідає історичним і народним інтересам України, матиме також користь для Німеччини. Натомість негативне для України вирішення проблеми водночас завдасть шкоди Німеччині..."

Хоч населення України вітатиме німецьке військо, як визволителів, ця прихильна настанова може незабаром змінитися, якщо Німеччина не прийде з метою відновлення Української Держави та відмовиться розповсюджувати відповідні гасла. Німеччина не шукає на Сході тільки економічного простору, відомого за свої природні ресурси, а має також політичні цілі, оформлені у гаслі про запровадження нових порядків в Європі. Такі нові порядки в Європі - не мислимі без самостійної Української Держави, зокрема, коли існує конкретна можливість допомогти українському народові здобути власну державність.

Нині європейський континент перебуває під впливом двох імперіялістичних концепцій, концепцією німецького імперіяльного думання, яке спрямоване на запровадження нових порядків в Європі, і концепцією російського імперіялізму, що базується на світовій революції. Поки Росія панує на українському просторі та над її потужними засобами, використовуючи Україну для будівництва бази своєї потуги з наміром напасти на Європу, доти не можна розраховувати на тривалість нової Європи, будівництво якої розпочалося під час цієї війни. Україна протягом історії завжди вважала себе частиною європейської спільності і задія неї провадила тривалу боротьбу проти Сходу... факти чітко вказують на те, що самостійна Українська Держава завершить процес упорядкування Європи, зміцнить європейський континент і допоможе йому досягти світового значення. Ліпше сильна й незалежна Українська Держава спроможна гарантувати здоровий розвиток у Східній Європі. Бо тільки Україна буде спроможною подолати руйнівські позаєвропейські сили на європейському східньому фронті та, крім того, нести ідею народного відродження в сусідні країни азійського континенту. Це завдання тим легше виконати Україні, що вона вже нині організує поневолені Москвою народи до боротьби проти большевицького розкладу та веде їх у цій боротьбі... Тому Україна посідає ключове місце в розвитку цих питань.

Українська Національна Революція, виходячи з позиції боротьби за створення незалежної Української Держави, має також обов'язок упорядкувати нищівний "російський простір" і принести свободу народам, які перебувають у російській неволі. Большевицько-російському загарбництву, яке спирається на ідею соціального зрівняння, а не на соціальній справедливості, і на ідею пролетарської світової революції можна протиставити тільки таку ідею. Росія говорить про "самовизначення аж до відокремлення народів", то цей принцип у жодному разі не можна обернути навпаки. Цьому принципіві треба надати національного змісту, а на це спроможна Українська Національна Революція.

Висновки: військова окупація Східної Європи є на тривалий час річ немислима. Тільки державне вирішення, побудоване на національному принципі, може гарантувати там здоровий розвиток. Тільки самостійна Українська Держава спроможна гарантувати там збереження нових порядків.

Організація Українських Націоналістів, яка вже протягом довгого часу веде здорову частину українського народу в революційній боротьбі за державну незалежність і виховує весь народ для цього завдання, є рішена провадити боротьбу аж до здійснення його національного ідеалу".

2. ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ САМОСТІЙНОЇ СОБОРНОЇ ДЕРЖАВИ

Коли в українському народі на Рідних Землях і в Діаспорі розійшлася вістка про вибух німецько-російської війни, то бажання звільнитися від жорстоких імперіялістів зросло до нечуваних меж. У сотень тисяч людей, під впливом Організації Українських Націоналістів на чолі з Степаном Бандерою, волею напруга до державницького чину зросла до найвищого ступеня, згідно з заповіддю: "Здобудеш українську державу або згинеш у боротьбі за неї".

Крайовий провідник ОУН **Іван Клімів-Легенда** видав наказ для підпілля організувати збройні відділи й вступати в боротьбу з російськими окупантами. З поступом фронту на схід, негайно, в запіллі, ОУН організувала українську **адміністрацію і міліцію**. Вкоротці почали виявлятися страшні звірства й злочини, поповнені відступаючими відділами НКВД, які змасакрували десятки тисяч

українського політичного активу: 2400 у Львові, 3000 у Луцьку, 1500 в Умані, 540 в Дубні, 800 у Чорткові, 1400 у Золочеві, 1500 у Самборі, многі сотні в Стрию, біля 3000 в Івано-Франківську, 500 в Добромлі, 13 000 в Одеській області, 7000 у Вінниці і т. д.

У цій страшній воєнній завірюсі, нікому не хотілося вірити, що німці йдуть, як не менші завоювники її не менші бандити. Але в Проводі ОУН уже визріло переконання, що німці не будуть приятелями побудови української держави, за нечисленними винятками з кіл старої кайзерівської Німеччини.

Коли група, що мала завдання проголосити відновлення української держави у Києві, наблизилася за фронтом до Львова, то на нараді, в якій взяли участь **Ярослав Стецько, Ярослав Старух, Дмитро Яців, Лев Ребет, Іван Равлик, Василь Кук, Василь Охримович, Іван Вітошинський** та ще дехто, вирішено, що **Акт відновлення Української Держави** треба проголосити негайно, бо німці можуть до цього не допустити в Києві. Хотілося вірити, що під впливом величезного ентузіазму до волі, акт відновлення української держави переконає німців визнати волю українського народу й зискати собі союзника.

Уже вночі з 29 на 30 червня збройні відділи ОУН обстрілювали російські відділи, які відступали зі Львова. Над ранком у Львові вступив курінь Дружини Українських Націоналістів під командою сот. Романа Шухевича. Вирішено скликати Українські Національні Збори ввечері **30-го червня в будинку "Просвіти" у Львові**, що приміщується біля ратуші. На збори були запрошені найчільніші діячі без огляду на їхні політичні й партійні погляди. На пропозицію речників ОУН, присутні погодилися стати правовою основою у формі **Українських Національних Зборів** для проголошення Акту відновлення Української Держави. У президії Зборів засіли єпископ Йосиф Сліпий, посаджик міста Львова (намічений на цей пост цього ж дня місцевими активістами) проф. д-р Юрій Полянський, представник ОУН і інші визначні громадяни. Зборами провадив

Роман Шухевич

Ярослав Стецько. Єпископ Сліпий передав привітання від митрополита Андрея Шептицького, о. д-р Іван Грицьох зложив привіт від вояцтва ДУН. На черзі Ярослав Стецько прочитав проєкт Акту проголошення відновлення Української Держави.

патріярх Йосиф Сліпий

АКТ ПРОГОЛОШЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

(текст)

1. Волею українського народу, Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України.

Організація Українських Націоналістів, яка під проводом її творця і вождя Євгена Коновальця вела в останніх десятиліттях кривавого московсько-більшовицького поневолення завзяту боротьбу за свободу, визнає увесь український народ не скласти зброї так довго,

доки на всіх українських землях не буде створена Суверенна Українська Влада.

Суверенна Українська Влада zapewнить українському народові лад і порядок, всесторонній розвиток усіх його сил та задоволення його потреб.

2. На західних землях України твориться Українська Влада, яка підпорядковується українському національному урядові, що створиться у столиці України - Києві.

Українська національно-революційна Армія, що твориться на українській землі, боротиметься далі проти московської окупації за Суверенну Соборну Державу і новий, справедливий лад у цілому світі.

Хаїї живе Суверенна Соборна Українська Держава!

Хаїї живе Організація Українських Націоналістів!

Хаїї живе Провідник Організації Українських Націоналістів - Степан Бандера!

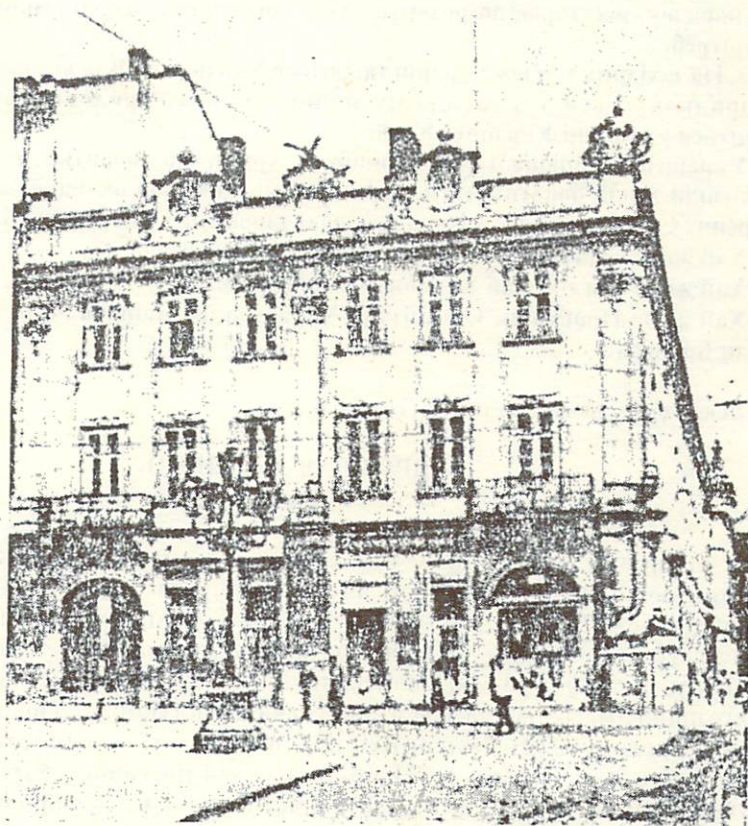
Льва-Город, 30 червня, 1941 р., год. 20.00.

ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО,
голова Національних Зборів.

У великому емоційному піднесенні й з надзвичайною серйозністю подій, Національні Збори одобрили цей проєкт. Черговою точкою Національних Зборів був вибір голови тимчасового Українського Державного Правління. Ярослав Стецько запропонував проф. д-ра Маріяна Панчишина, який повідомив, що не може прийняти головування, але згідний на пост заступника голови. Тоді від Проводу ОУН Василь Кук прочитав заяву за підписом Степана Бандери, що від ОУН пропонується на голову **УДП Ярослава Стецька**. Збори схвалили цю пропозицію, як теж одобрили пропозицію Ярослава Стецька вибрати проф. Панчишина на першого заступника голови УДП, який ще погодився стати міністром охорони здоров'я. Співом "Не пора, не пора" закінчено цю історичну подію.

Члени ОУН опанували львівську радіостанцію, яку названо **Українською радіовиспільнею ім. полк. Євгена Коновальця**. Її керівником став Zenon Тарнавський, який на спілку з Юліаном Савицьким без упину передавали в етер інформацію відновлення Української Держави. Потужність радіовиспільні була така, що її передачі почули багато українців.

Коли ж на хвилях етеру рознеслася вістка про відновлення

будинок "Провіти" у Львові

Української Держави Актом 30 червня 1941 року у Львові, то УНК негайно, 1-го липня, видав у Кракові "Інформаційний Листок", в якому повідомив українську еміграцію про цю величну подію і закликав усіх українців і людей доброї волі включитися у благородну роботу державного будівництва. У вступній статті від УНК було, м. і., написано: *"Українці! Сповняється наша відвічна мрія! Українські Західні Землі, звільнені від кривавого ворога - більшовицьких банд, розбуджуються до нового самостійного життя. В столиці Західньої України - городі Льва - повівають українські національні прапори... На*

хвилях етеру гомонить
вперше вітьне, несковане
українське слово. Це
передача першої
Української
Націоналістичної
радіовисильні ім. полк.
Євгена Коновальця у
Львові. Дня 30 червня
1941 р. у вечірних
годинах двічі надала
радіовисильня від
Організації Українських
Націоналістів заклик
до Українського Народу
та вістки і напрямні про
творення Української
влади у Львові і на
місцях, про формування
Української народної
Міщії та про творення
власної армії”.

У ширшім
репортажі подано
наступне:

В дні першого липня
1941 р. о год. 11-й. Українська Націоналістична Радіовисильня ім. полк.
Євгена Коновальця повідомила, що в переломовому дні історичного змагу
Української Нації. 30 червня 1941 року у Львові відбувся в год. 20-йй
Законодавчі Збори Західньо-Українських Земель. Збори поставили своїм
завданням створити перші основи нового Українського ладу.

Заступник Провідника Організації Українських Націоналістів, Ярослав
Стецько, відчитав акт відновлення Української Соборної Держави, в імені
Українського Народу, Організації Українських Націоналістів і її провідника
Степана Бандери. Установчі Збори і Краєве Управління Західньо-
Українських Земель є тимчасовою українською владою до часу створення
Уряду Соборної Держави в її прадавній столиці Києві. Збори відбулися в
залі Матірнього Товариства “Просвіта”. Там крізь довгі десятиліття кувалися
українські національні ідеали. Сьогодні в цих самих мурах проголошено
найбільший акт - вияв української всенародної волі.

Опісля з промовою виступив о. д-р. Іван Гриньох, колишній
студентський капелян, тепер капелян Українського Націоналістичного

Зенон Тарнавський

Легіону Степана Бандери під командою сот. Романа Шухевича. Він, у сирій шинелі, передав радість всього українства у величній для нього хвилині на порозі нового життя.

Відчитано декрет ч. I Провідника Організації Українських Націоналістів Степана Бандери про іменування Головою Краєвого Управління Ярослава Стецька. Провідник ОУН Степан Бандера письмово висказав побажання українському Народові на шляху дальшої боротьби. На основі декрету ч. I. Голова Краєвого Управління Ярослав Стецько покличе членів Краєвого Управління. Серед великого одушевлення западали перші рішення в справах Української Держави.

митр. Андрей Шептицький

Держави, а вже ранком чергового дня, митрополит видав пастирський Лист до Українського Народу, що його одержала делегація від Національних Зборів.

Пастирський лист до Українського народу (текст)

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ! ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ МИТРОПОЛИТА КИР АНДРЕЯ

З волі Всемогучого й Всемилостивого Бога в Трійці Єдиного зачалася

нова епоха в Житті Державної Соборної Самоетійної України.

Народні Збори, що відбулися вчорашнього дня, ствердили її проголошені ту історичну подію.

Повідомляючи Тебе, Українській Народе, про таке вислухання наших благодійних молитов, визнаю Тебе до вияву вдячності для Вєвишнього, вірності для Його Церкви і послуху для влади.

Воєнні часи вимагатимуть ще многи жертв, але діло розпочате в ім'я Боже, з Божою Благодаттю, буде доведене до успішного кінця.

Жертви, яких потреба конечно до осягнення нашої цілі, полягатимуть передусім на послухному піддані справедливим наказам влади, не противним Божим Законам.

Український народ мусить у цій історичній хвилі показати, що має досить почуття авторитету її життєвої сили, щоби заслужити на таке положення серед народів Європи, в яким ми би розвинути усі Богом собі дані сили.

Корністю, солідарністю, совісним сповненням обов'язків, докажіть, що ви дозрілі до державного життя.

Установленій владі віддаємо належній послух. Узнаємо головою Державного Правління України пана Ярослава Стецька.

Від Уряду ним покликаного до життя очікуємо мудрого, справедливого проводу та заряджень, які узглядиши б потреби й добро всіх замешкуючих наш край громадян, без огляду на це, до якого віроісповідання, народности й суєспільної веретви належить. Бог нехай благословить усі Твої праці, Українській Народе, і нехай дасть усім нашим Провідникам Святу Мудрість з Неба.

Дано у Львові при Арх. Храмі Св. Юра, 1. VII. 1941 р.

† Андрей - Митрополит.

Окрема делегация поїхала до міста Луцька на Волині, де був осідок єпископа Української Православної Церкви Владики Полікарпа Сікорського (пізнішого митрополита УАПЦ) з проханням прогосити подібне послання, на що Владика радо погодився.

АРХИЄПІСКОПСЬКЕ ПОСЛАНІЄ ПРЕОСВ. ПОЛІКАРПА, ЄПІСКОПА ЛУЦЬКОГО (текст)

До всіх українців, суцих на Волині!

Мир Вам від Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа!

Любі мої діти! Велике Боже милосердя і справедливість приблизилася до нас. Довгі роки терпів наш многострадальний народ наруги і знущанням над святою вірою православною і над його національними почуваннями.

над його людською гідністю. В державі большевицького антихриста терор і жах дійшов до нечуваних досі розмірів, в порівнянні з якими бліднуть переслідування християн за часів римських імператорів Нерона і Діоклеціяна. Безбожники жадливо розправлялися з християнською вірою, мордуючи архипастирів, тисячами і сотками тисяч вірних християн, пастирів і проголошуючи закон зради й ненависті.

Оце на наших очах справедливість Божа сповнилася: Один Бог, одна нація і спільна краща будучність.

Сповнилась наша вічна мрія. У городі князя Льва з радіовисвітлі несеться над нашими горами, нивами, ланами, над нашою так густо зрошеною кров'ю землею радісна вістка: проголошено Самостійну Українську Державу. Разом з українським народом радіє і наша многострадална Церква. Відроджена у вільній українській державі - Українська вільна Православна Церква буде з народом одною нерозривною цілістю.

В цю велику хвилину звертаюсь до вас, любі діти, словами Св. Ап. Павла: "Благаю Вас ім'єнем Господа нашого Ієсуса Христа, щоб те саме говорили ви всі і щоб не було між нами розділення, але щоб були з'єднані в одному розумінні і в одній думці" (Ап. Павло Корин. гл. 1, ст. 10).

Любити Бога, любити батьківщину - це найбільша чеснота. Служба батьківщині - найбільшій обов'язок.

Нехай Господь милосердний допомагає Тобі, народе мій, і Тобі, Уряде наш, будувати Самостійну Українську державу, а моя молитва за всіх Вас перед Престолом Всевишнього буде за вами.

В цей великий час усі українці мусять об'єднатись, всі мусять працювати спільно, бо в єдності сила і ту єдність мусять показати на ділі.

Не треба нам партій, не треба нам боротьби між собою. Всі мусять об'єднатися при нашій Святій Православній Церкві, при нашому Урядові, при нашому Національному Проводі.

Призиваю на весь Український Народ і його Державний Уряд всемогуче Боже благословенство.

Дано в м. Луцьку на Волині, Року Божого 1941, місяця липня 10 дня.

† ПОЛІКАРПІ, Єпископ Луцький.

Також єпископ Станіславський, кир Григорій Хомишин (УГКЦ) проголосив своє благословення відновленій Українській Державі.

БЛАГОСЛОВЕННЯ ЄП. ГРИГОРІЯ ХОМИШИНА (текст)

Благословляю Українську Самостійну Державу. Дякую

Всевишньому з глибини душі за вислухання наших благальних молитов і молю Бога, щоб Українська Держава сперта на Божому законі, забезпечила щастя, добробут і спокійне життя всім громадянам української землі без огляду на різниці віроісповідні, національні і суспільні.

Станіславів, 6 липня 1941 р.

+ ГРИГОРІЙ, Єпископ.

3. БУДОВА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Негайно після проголошення відновлення української держави, на широких просторах України закипіла праця будовання цієї держави. Уже 30-го червня створено міське управління у Львові, що його очолив д-р Юрій Полянський, колишній крайовий командант УВО в 1920 році. 1-го липня встановлено Львівське Обласне Управління (ЛОУ) під керівництвом д-ра Олександра Марітчака, професора міжнародного права Львівського університету, відомого адвоката на судах політично обвинувачених, члена Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Мгр. Ярослав Спольський став заступником голови ЛОУ, а д-р М. Росляк - керівником відділу внутрішньої адміністрації. Впродовж кількох днів уже функціонували повітові управління в цій області.

Українське Державне Правління виказало найбільші осяги в ділянці внутрішньої адміністрації країни. Майже половина соборної України була покрита нормально функціонуючою державною

Олександр Марітчак

Василь Яшан

адміністрацією. Побіч Львівського Обласного Управління в першій половині місяця липня було зорганізоване Станіславівське Обласне Управління з 8 відділами, на чолі якого став інж. Ілля Сем'ячук, заступником його був д-р Василь Яшан. Чільними членами Обласної управи були: Василь Бандера і Богдан Рибчук. Далі були формовані обласні управління в Дрогобичі, Тернополі (очолене В.Охримовичем), Ковлі (очолене Антоном Шаруновичем), Рівному, Кам'янці-Подільському, Житомирі (очолене Олександром Яценюком), Вінниці,

Кіровограді (очолене Ведмедьовим) та Дніпропетровському. Обласні українські правління були встановлені на території одинадцяти областей (на всіх 24 т. зв. УССР з-перед червня 1941 р.). Всі ці обласні, окружні, повітові, районні та міські управління визнавали над собою зверхність УДП. Львів вважався тимчасово столицею до хвилини, коли осідок УДП зможе бути перенесений до Києва, столиці соборної України. Другий заступник голови УДП Лев Ребет підтвердив, що українська "державна адміністрація була встановлена на всіх західних українських землях, з Житомирською та Кам'янець-Подільською областями включно. Проф. Г.Кох (представник німецької армії), зустрівшись зі мною через кільканадцять днів після прокляттяї самостійності, заявив, що об'їхав усю Західню Україну і всюди застав при праці органи місцевої влади, яка успішно втримує і безпеку, і з цього приводу висловив українцям признання".*

Д-р Микола Климишин прибув 6 липня із частинами Північної Похідної Групи до Рівного, і ствердив: "Рівне було дуже добре зорганізоване. Сітка ОУН була там дуже сильна. Вона діяла весь час за большевицької окупації. Тому від першого дня після втечі большевиків, Рівне було вповні опановане українцями. Я застав уже управу міста, району й області в повному комплекті й розгарі праці"**.

Подібна ситуація заіснувала в Житомирській області, до якої прибула його Похідна Група дещо пізніше.

З датою 3 липня 1941 року появилася за підписом голови Українського Державного Правління Ярослава Стецька Деклярація,

*Ребет Лев. "Світла і тіні ОУН", М'юнхен, 1964, ст. 101-102.

** Климишин Микола. "У поході до волі", Торонто, 1975, ст. 321).

якої метою був заклик до Німеччини вигнати Українську Державу. У дек вірації сказано:

Волею українського народу відновлено її проголошено Українську Незалежну Державу у звільненому місті Львові при допомозі завзятих німецьких збройних сил.

Українська Держава має свою тисячолітню традицію. Останньою історичною формою Незалежної Української Держави була Українська Народна Республіка в 1917, 1918-20 роках, визнана урядами Німеччини, Австрії й інших Центральних Держав, які заключили з нею мировий договір у Бресті. Помімо того, що формально українська держава досі існує у формі соювної советської республіки, то фактично одначе вона не була незалежною, не мала в собі українського змісту та не відповідала волі й бажанню українського народу.

Сьогодні український народ відбудовує на руїнах московської тирми народів свою справжню незалежну державу, нав'язуючи до своєї тисячолітньої традиції, а зокрема до міждержавного акту, заключеного в Бересті, 1918 року.

Безпосереднім виразником теперішнього Акту (Акту відновлення Української Держави - А. Б.) і наших змагань була і є Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери. ОУН провадила під час польської і московської окупації революційну боротьбу за визволення нашої батьківщини і за відбудову дійсно самостійної суверенної Української Держави у протиставленні до фіктивної держави - советської республіки. Український народ продовжує цю боротьбу під проводом ОУН і її провідника Степана Бандери дальше там, де ще сьогодні стоїть на українській землі ворожа советська влада. У тій боротьбі ОУН складала й складає безчисленні жертви.

Там знову, де вже українська територія звільнена, у висліді наступу відважної німецької армії, від ворожої окупації, Організація Українських Націоналістів негайно приступила до перебудови цілого життя, основаного досі на фікції советської державності та національного поневолення. Тепер встановлюємо правдиву волю і державну суверенність. Довершення цього великого історичного чину є досягненням довголітньої боротьби цілого українського народу, в якій він склав безконечну кількість жертв.

Українська Держава, основана на повній суверенності своєї влади, приєднається до нового ладу в Європі, створеного провідником німецької армії і німецького народу. Перемоги німецької Армії допомогли нам доконати акт відновлення нашої держави. Нав'язуючи до міждержавного акту в Бересті з 1918 року й висловлюючи почування найглибшої приязні українського народу до німецького, Українська Держава і-ї Правління стають до будівництва нового ладу в Європі і цілому світі, за якій почали боротьбу визначні мужі й народи нашої доби та заявляють готовність взяти

активну участь у цій боротьбі.

Ми боремося і кровавимося від самого початку проти марксистсько-московської жорстокої неволі, бо доля судила нам висунутися на **перший фронт** на сході Європи, і тому з найбільшою радістю привітали ми факт приступлення до цієї боротьби також інших народів і держав, котрі приїшли нам у цей спосіб з найбільшою поміччю.

Будемо отже з Вами дальше йти і дальше боротися.

За Українське Державне Правління
Ярослав Стецько.

3 липня 1941.

Голова УДП Ярослав Стецько вислав повищу Деклярацію голові німецької держави Адольфові Гітлерові. У супровідному листі з **3 липня 1941 року** висловлений привіт німецькій армії від українського народу і його уряду, що постав у визволеному Львові, за це, що вона виступила до боротьби "**проти найбільшого ворога Європи - московського большевизму...**" Тим самим українському народові дана можливість причинитися до великого пляну розбудови Європи як рівнорядному і вільному членові європейської спільноти народів у його суверенній державі". Лист Ярослава Стецька і Деклярація УДП були визовом гітлерівській Німеччині визнати Українську Державу або розкрити свої колоніальні пляни, не визнавши її. Воля українського народу до державного життя оцим була задокументована, і Німеччина не могла далі її ігнорувати. Визов був ще й тому необхідний, щоб мільйони українців, які надіялися на визнання Німеччиною волі народу до незалежного життя, не жили ілюзіями, якщо Німеччина має супроти України ворожі колоніальні наміри.

Провід ОУН використовував доки міг нерішучість німецького уряду щодо заіснування Української Держави. Похідні Групи ОУН і взагалі кадри ОУН на місцях одержали для масового розповсюдження листівку від Проводу ОУН з датою **3 липня 1941 року** наступного змісту:

УКРАЇНЦІ! Україна перша виповіла безпощадну боротьбу червоній Москві й впродовж віків кривавиться безпереривно в нерівному бою з диким большевицьким наїздником.

Заслання, розстріли, грабжі і руїна української землі, смерть мільйонів українських жінок і дітей в голодових судорогах, садистичні масакри українських селян, робітників і інтелігенції в підвалах ГПУ і тортурі в концлагерах - це ганебна відповідь Москви на визвольні змагання України.

Та ні мільйонні жертви, ні розстріли, ні голод не знищили в українському народі хотіння жити вільним життям у с в о ї ї

САМОСТІЙНІЙ СОБОРНІЙ ДЕРЖАВІ.

Організація Українських Націоналістів, що на своєму прапорі вишисала клич: "воля Україні - смерть ворогам!", одинока веде від років безперервну боротьбу з наїздниками за свободу Українського Народу. Життям найкращих своїх членів - найдорожчих синів України здобула собі повагу і провідництво.

І в теперішній рішальний момент з повною відповідальністю, перед історією, ОУН взяла на себе обов'язок повести український народ під цим прапором до остаточної перемоги.

До вирішального бою з червоним наїзником станув увесь Український Народ на приказ Провідника ОУН Степана Бандери.

Разом із непереможною німецькою армією рам'я об рам'я ідуть лави українських вояків і партизанів і несуть загибелю злочинній Москві. Кров братів, що ллється сьогодні на Рідних Землях за волю України освячує прапор ОУН.

Українці, розкинені на чужині! ОУН взиває Вас закинути всі дрібні спори, щоби своєю поведінкою неосквернити святого прапора боротьби!

Хай кров полеглих борців збереже Вас перед зневірою!

Тисячі групів помордованих наших братів і сестер, матерів і батьків замучених у портах ГПУ та унавші Герої на полі слави кличуть могутнім голосом до всього світу:

Україна живе і мусить жити!

3 липня 1941.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Пригадаємо, що до Українського Національного Комітету, що був сформований у Кракові, приступили особи з безпосереднього оточення Екзильного уряду УНР, а в підготовчих нарадах брав участь особисто президент УНР Андрій Лівичський. Коли ж тепер заіснувала Українська Держава, то голова УДП звернувся до президента УНР, так як звернувся до всіх українських політичних, церковних і громадських структур з проханням і закликком включитися в розбудову посталої держави. **5 липня 1941 року**, голова УДП вислав листа до президента **Андрія Левичького**, який тоді перебував у Варшаві, наступного змісту:

Ваша Ексцеленціє. Маємо приємність і повну історичну сатисфакцію подати Вам до відома, що на українській землі розвиває свою діяльність українська влада. У звільненому Львові постав з волі українського народу Український Уряд. Засяг його компетенції обіймає всі терени, звільнені від московсько-більшевицької армії. Його ідейні впливи опановують всі українські землі і всіх українців, що живуть на Україні і поза нею.

Речник української національної opinii Митрополит Андрей

Шептицький уділив своє благословення Урядові і видав відручне письмо, яким дає новому Урядові повну свою піддержку.

Пізнавши Ваш високий патріотизм, з яким оцінюєте кожну подію в українському національному житті, знаємо, що приєднаєтеся до загального становища українського народу і даєте піддержку новому Урядові в подібній формі, як це зробив Митрополит Андрей Шептицький.

Висловлюємо надію, що Ви, як легальний заступник бл. п. Отамана Симона Петлюри видасте відручне письмо, яким визнаєте Український Уряд у Львові і тим способом нігка української державної традиції знайде своє природне продовження в новому фактичному політичному стані на Україні.

Пам'ятаємо Ваше становище до консолідаційної акції, яку переведено у Кракові, де Ви перші дали згоду підписати заяву, в якій уміщено зобов'язання підчинитися Українському Урядові, що постане на українській землі, і тому тільки з огляду на поспіх звертаємося з ним письмом та пропозицією, яка певно знаходить у Вас повне зрозуміння.

Ми притягнули вже її готові притягнути до співпраці її на дальше всіх українців - без огляду на їх колишні політичні переконання. Будуймо спільно Суверенну Соборну від нікого незалежну Українську Державу.

СЛАВА УКРАЇНІ - ГЕРОЯМ СЛАВА!
ЗА УКРАЇНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ПРАВЛІННЯ
ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО в. п. голова
(печатка)

На цього листа УДП не одержало відповіді.

Цього ж **5 липня 1941 року**, голова Українського Державного Правління проголосив **склад уряду**, що включив чільних діячів тогочасного українського політичного, громадського і професійного життя, всіх політичних поглядів і партій за винятком групи полк. А.Мельника. Склад УДП був наступний:

Стецько Ярослав (ОУН)

Голова УДП і керівник Ресорту соціальних реформ

Д-р ПАНЧИШИН Маріян (Безпартійний)

Перший заступник голови УДП і міністер охорони здоров'я

Д-р РЕБЕТ Лев (ОУН)

Другий заступник голови УДП

Д-р ЛИСИЙ Володимир (Соціаліст-радикал)

Міністер внутрішніх справ

Д-р ПАНЬКІВСЬКИЙ Кость

Заступник міністра внутрішніх справ

СТАХІВ Володимир (ОУН)

Міністер закордонних справ

Д-р МАРІТЧАК Олександр (УНДО)

Заступник міністра закордонних справ
Ген. ПЕТРІВ Всеволод (Соціал-рєволюціонер)
Міністер оборони
Сот. ШУХЕВИЧ Роман (ОУН)
Заступник міністра оборони
Пор. ГАСИН Олександр (ОУН)
Заступник міністра оборони
ЛЕБЕДЬ Микола (ОУН)
Міністер державної безпеки
Д-р ФЕДУСЕВИЧ Юліян (Бєзпартійний)
Міністер справедливості
Д-р ДЗЕРОВИЧ Богдан (Бєзпартійний)
Заступник міністра справедливості
Інж. ПАВЛИКОВСЬКИЙ Юліян
Міністер народного господарства
ЯЦІВ Дмитро (ОУН)
Державний секретар міністра народного господарства
ІЛЬНИЦЬКИЙ Роман (ОУН)
Державний секретар міністра народного господарства
Д-р ХРАПЛИВИЙ Євген (УНДО)
Міністер сільського господарства
Дипл. інж. ОЛЬХОВИЙ Ілярій
Міністер фінансів
Інж. П'ЯСЕЦЬКИЙ Андрій (ФНЄ)
Міністер лісництва
ОСІНЧУК Роман
Заступник міністра охорони здоров'я
Д-р БАРВІНСЬКИЙ Олександр (Бєзпартійний)
Заступник міністра охорони здоров'я
Д-р РАДЗИКЕВИЧ Володимир (Бєзпартійний)
Міністер освіти і вєровизнань
МОРОЗ Н. (Бєзпартійний)
Міністер пошти і телеграфу
ГАЙ-ГОЛОВКО Олександр (Бєзпартійний)
Міністер інформації і пропаганди
ПОЗИЧАНЮК Осип (ОУН)
Державний секретар міністра інформації і пропаганди
СТАРУХ Ярослав (ОУН)
Державний секретар міністра інформації і пропаганди
КЛИМІВ Іван (ОУН)
Міністер політичної координації

Д-р РОСЛЯК Михайло
Начальник президіяльної Канцелярії

печать УДП

Офіційним тимчасовим місцем осідку УДП став будинок при площі Смольки ч. 4, де давніше була папата праці. Схвалено офіційні печаті УДП.

Величезну державно - творчу роботу виконали Похідні Групи революційної ОУН і на місцях діюча підпільна сітка ОУН. Вони повсюди ініціювали українську державну владу, формували адміністрацію, міліцію і суспільно-громадське життя. Звичайно, найперше організовано в кожній місцевості масові віча і збори, в яких подекуди брали участь десятки

тисяч українців. Представники ОУН проголошували на таких зборах Акт Відновлення Української Держави, після чого слідувало схвалення учасниками цього Акту. Це був **всенародний плебісцит**, вияв державницьких стремлень українського населення. Таких масових громадських зборів відбулося сотні. Наприклад, у Бережанах, і в Бродах взяло участь по 20 000 людей, у Сокалі - 10 000, в Івано-Франківську (колишнім Станіславові), Радехові, Самборі та безлічі міст, містечок і великих сіл - по кілька тисяч осіб. Приблизні підрахунки вказують на те, що кілька мільйонів населення безпосередньо віддали свої громадянські голоси за створену Українську державу. Крайовий автор писав: "слідували сотки таких актів у всіх містах і селах західних, південних та осередніх українських земель, по-через Львів, Перемишль, Дрогобич, Тернопіль, Станіславів, Луцьк, Рівне, Ковель, Сарни, Коростень, Кам'янець-Подільський, Проскурів, Вінницю, Козятин, Фастів, Васильків та інші міста України" (М.В.Радович, "У спільному революційно-визвольному всеукраїнському Фронті боротьби". **Вісник**, орган Президії УГВР, р. 2, ч. 4/7/, серпень 1945). Мільйони інших українців не виявили своєї постави до відновленої держави лише тому, що не мали змоги з огляду на воєнні події і гостру німецьку протидію, що запобігла проводити самостійницькі масові маніфестації в Східній і Південній Україні. Проте всюди, куди зайшли Похідні Групи, то там вони стрічали людей, які прихильно ставилися до відновлення Української Держави. З формально-правного погляду, можемо твердити, що абсолютна більшість населення Західних, Північних і

Центральних областей України визнали Акт 30 червня 1941 року і підпорядкувалися українській владі. Необхідні складовики держави - територія, населення і влада - без сумніву були.

Поважну роботу виконало **Міністерство Державної Безпеки** під керівництвом Миколи Лебеда. По лінії цього міністерства та за дорученням Проводу ОУН, **Іван Равлик** організував **українську державну міліцію**. За узгодженням із крайовим провідником ОУН на ЗУЗ, Равлик zorganizував впродовж кількох тижнів сотні станиць української міліції, що згодом на дев'яност відсотків перейшли до УПА і збройного революційного підпілля (в 1943 р.). В своїй більшості та міліція складалася з членів і симпатиків революційної ОУН. Подекуди творилися більші відділи, як наприклад, в Сокалі, де zorganizовано цілий курінь міліції із 700 осіб, всі старшини якого були членами ОУН. З рамени Міністерства Державної Безпеки, в тісній співпраці з ОУН, творилася також таємна розвідка й протирозвідка сітка, що згодом розвинулася в знамениту Службу Безпеки ОУН.

Велике значення мало **таємниче доручення Міністерства Оборони** творити **військові школи**. Такі таємні школи постали: в **Мостах Великих** - старшинська школа під керівництвом майора **Дмитра Гришяя-Перебийніса**, в **Поморянах** - підстаршинська школа під керівництвом **пор. Осипа Карачевського-Свободи**. Також Дружини українських націоналістів під командою майора **Є.Побігущого** і сотника **Р.Шухевича** були підпорядковані Українському Державному Правлінню. Коли виявилось, що німці ставлять вороже до Української Держави, то Провід ОУН рішив встановити **два таємні Крайові Військові Штаби (КВШ)** - один у **Львові**, для Західних Земель, а другий у **Рівному**, для Північно-Західних Земель. Рівенський КВШ сформував **Стрілецький Резервний Полк ім. Холодного Яру**. Цей полк проіснував деякий час, доки німці не змусили його команду перейменуватися у "Аусбїльдунгерегімент Осг", на школу поліції. Тому, що вся команда школи складалася з членів ОУН, то в 1943 році весь цей полк перейшов у підпілля, де діяла своя революційна визвольна армія.

Міністерство Закордонних Справ під керівництвом **Володимира Стахова** вело заходи в Берліні щодо визнання Німеччиною Української Держави, розсилали відповідні документи й інформації про українську державу до різних чужинецьких амбасад, що містилися в Берліні. Ведено заходи контактуватися з неутральними державами як також через Швайцарію із Західними Аліянтами. Є підтвердження, що Західні держави були ознайомлені з настанням

Української Держави.

З інших ділянок становлення української держави доцільно згадати: відновлення **Українського Червоного Хреста**, випрацювання державної схеми шкільництва, наладнання її урхомилення залізничної комунікації тощо.

У Львові після кількох днів підготовки, **6-го липня 1941 р.**, з ініціативи ОУН відбувся збори чільних представників українського організованого життя, на які прибуло біля 100 осіб. Цілю зібрання було сформувані другий державний орган, а саме **“РАДУ СЕНЬЙОРІВ”**, дорадчу установу на взір сенату чи англійської Палати Лордів. Рада Сеньйорів могла б теж виконувати волю передпарляменту. Проект був прийнятний, і вибрано до неї 13 осіб, як “еманацію волі громадянства для керування акцією об’єднання громадянства... з метою осягнення і здійснення національного ідеалу” (з протоколу Ради Сеньйорів). В комунікаті з **15 липня** написано:

“Її найважливішим завданням під сучасний момент є виконування діяльності Української Національної Ради західно-українських областей до тієї хвилини, коли уконтитується Всеукраїнська Національна Рада... Обрану Українську Раду Сеньйорів наділено правом кооптації так, щоб в ній були заступлені всі області західно-українських земель”.

На президента Ради обрано **д-ра Костя Левцького**, на заступника президента - єпископа **д-ра Йосифа Сліпого**. На почесного голову запрошено митрополита **Андрея Шептицького**. Збори прийняли резолюцію наступного змісту: “Зібрані радіють актом консолідації українського громадянства на еміграції, довершеним в Кракові в дні 22 червня 1941 р., та закликають і гаряче всіх українців-патріотів об’єднатися у велику історичну хвилю для розбудови української самостійної держави, підчиняючися Державному Проводові, проголошеному у Львові дня 30 червня 1941р.”

6-го липня відбувся у великій залі Львівського оперного театру збори біля 1000 представників із провінції. Голова УДП **Ярослав Стецько** і члени уряду інформували про актуальні політичні справи і різні справи окремих міністерств. Зібрані представники ще раз підтвердили свою повну піддержку відновленій державі та схвалили пляни і діяльність уряду. Як бачимо, впродовж короткого часу розгорнулися многогранні зв’язки між УДП і громадянством. Держава набирала скорим темпом реального змісту.

У місяці липні 1941 року появлявся у Львові журнал **Української Пресової Служби**, в другому числі якого з датою 30 липня був

опублікованій розділ під наголовком "Україна для українців - хай живе Самостійна Соборна Українська Держава". З цього журналу передруковуємо деякі документи:

На почесну голову Ради сеньйорів повінка
на ознодушко Екск. Митрополита Андриі
Шемтицького

До Ради сеньйорів вибрало оцци громади:

1. Др. др. Космо Левицький
2. о. мітр. др. Сітний Йосиф
3. о. др. Костелська Габриїл
4. о. Кирил. Дзєровий Юліан
5. рада. Фредусевич Юліан
6. др. Філіпович Іван
7. котар. Захарівський Роман
8. проф. Турчик Лука
9. проф. Гайденко Сергій
10. др. Барилка Олександр
11. іох. Ансерович Ірочал
12. проф. Радикевич Володимир
13. др. Діаконовський Вістас

Додружешся! Копія резолюції
у протокол зібрання громади
в. Мови зшит. б: VIII 1841р.

І. Тетяна

основники Ради Сеньйорів

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ АРХІЄПІСКОПА АЛЕКСІЯ

Дорогі Отці, Пастирі волинські й любий, рідний Народе наш!

Здійснилися, Богу дякувати, мрії наші. Ми визволені від найтяжчого в світі ярма - безбожницької влади більшовицької, і заблиснула над нами світла зоря Соборної Самостійної України.

Молитва до Всевишнього Сонця Правди нехай буде першим кроком нашим у нашої радості!

В першу неділю, по одержанню цього заклик, вознесімо перед престолом Божим у всіх храмах нашої Православної Волині наші теплі молитви, щоб Господь благословив початок праць наших Провідників по устроєнню наших Матірніх Земель і довів ці праці до доброго, для всіх бажаного кінця.

Під час молебня щиро помолімося за Незалежну Соборну Україну й Творців її. Най живе Вона вічно, а діти її на чолі з Провідниками нашими най якнайскоріше визнають, що значить власна Батьківщина й яке щастя бути й жити для Матері - Батьківщини й свого Великого Народу.

Архєпископ АЛЕКСІЙ

ПРАВОСЛАВНИЙ ЄПІСКОП ЛУЦЬКИЙ

10 липня, 1941

Високоповажний Пане Добродію!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВОСКРЕСЛА Й УКРАЇНА!

Я свідомо чекав великого дня Воскрєсіння України п'ятдесят літ.

Слава Богові Милосердному, я таки діждався того радісного дня.

Дякую Вам сердечно за привітання і з свого боку вітаю Вас з радісним днем Воскрєсіння України. Молю Милосердного Бога, щоб Він дав нам мудрих керівників, щоб вони працювали для загального добра Української Держави, а не поборювали один одного. Я й підвладне мені свідоме українське духовенство, як і раніш, так і тепер, будемо провадити на користь України свою національну працю.

Призиваю всемогуче Боже Благословенство на Вас і на всіх тих, хто з Вами.

Єпископ ПОЛІКАРП

Високоповажному П.Євгенові Легенді.

ДО ГОЛОВИ КРАЙОВОГО УПРАВЛІННЯ ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ ПАНА ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА

Народні Збори українців міста Радивилова та району, відсвяткувавши 13 дня липня 1941 року з величезним піднесенням велике Свято Проголошення Самостійности Української Соборної Держави, з одушевленням шлють щирий привіт голові Крайового Управління Західних Земель України Ярославу Стецькові та просять переслати глибоко-сердечні привіти Провідникові Організації Українських Націоналістів Степанові Бандері.

СЛАВА УКРАЇНІ!
Революційний Провід
Радивилівського району
(підпис)

Радивилів, 13 дня липня 1941 р.

ПРОВІДНИКОВІ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ І ВСЬОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПАНОВІ СТЕПАНОВІ БАНДЕРІ

Ми, українці, громадяни Жидачівщини, що зібралися сьогодні на святі Проголошення Самостійности Української Держави, шлемо Вам сердечний Привіт.

Заявляємо, що ми всі боєдатні українці стаємо під прапори Українських Націоналістів і прохаємо Вас, Провіднику, вести нас на безпощадну боротьбу з ворогами України.

Українці Жидачівщини

ГОЛОВІ УКРАЇНСЬКОГО УРЯДУ ПАНОВІ СТЕЦЬКОВІ ЯРОСЛАВУ, м. ЛЬВІВ

Житомирське обласне й міське Управління приступили до виконання своїх обов'язків над будовою Української Самостійної Держави.

Щиро вітаємо Український Уряд в особі його голови Пана Стецька Ярослава. Запевняємо Вас, що всі свої знання, всі сили віддаємо на забезпечення добробуту, культурного життя Українського Народу,

який віками поневолений, животів під татаро-польсько-московсько-більшевицьким гнітом.

Хай живе вільний Український Народ!

Хай живе, квітне й міцніє Самостійна Українська Держава!

Хай живе Організація Українських Націоналістів і її Провідник

СТЕПАН БАНДЕРА!

СЛАВА УКРАЇНІ!

(підписи)

ЗАЯВИ БІБРЕЦЬКОГО ПОВІТУ ДО УРЯДУ ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА У ЛЬВОВІ

1. Українське громадянство палко вітає проголошення Української Самостійної Соборної Держави Національними Зборами у Львові 30 червня 1941 р., які являються виразом почувань усього Українського Народу.

2. Українське громадянство Бібрецького повіту підпорядковується Урядові Ярослава Стецька у Львові.

3. Українське громадянство Бібреччини визнає Організацію Українських Націоналістів з Провідником Степаном Бандерою на чолі.

Такі й подібні заяви з підписами селян наспіли до канцелярії Уряду Ярослава Стецька зо слідуєчих сіл Бібреччини: *Волощина, Старе Село, Суходоля, Селиська, Гринєва, Коцурова, Романів, Волове, Підсоснова, Миколаїв, Підярково, Лопушна, Стріла, Бродисловичі, Серники, Любешки, Вільховець, Ланки Малі, Стоки, Підгородище, Підмонастир.*

Золочів, дня 12 липня 1941

ДЕКЛЯРАЦІЯ

Національно-Револуційна Управа й мешканці села Сновичі вітають з невисказаною радістю й ентузіазмом день 30 червня 1941 р., в якому сповнилися задушевні мрії кожного українця: проголошення Самостійної Соборної України!

Щоб дати доказ одностайної постанови й нашої солідарності, прирікаємо послух і пошану Українському Урядові під проводом п. Ярослава Стецька.

Визнаємо Організацію Українських Націоналістів під проводом п. Степана Бандери.

Хай живе Самостійна Соборна Україна!

Слава Вождю й Провідникові п. Степанові Бандері!

Сновичі, 20 липня, 1941 р.

Такі її подібні декларації надійшли з слідуєчих сіл Золочівщини: Красносілля, Козаки, Риків, Струтин, Опаки, Угорці, Почапи, Зап'єся, Зарзаниця й Буда Хілецька.

Крім цього, Казимирівка, Колтів, Крутів і Руда Колтівська відбули свято Проголошення Самостійності України.

КОПИЧИНЕЧЧИНА

1. Всенародне Зібрання Українців усіх станів, бідних і багатих, Копичинецького району однодушно вітає проголошення Української Самостійної Соборної Держави на всій українській Землі, довершене 5 липня 1941 року. Всенародне Зібрання українців стверджує, що проголошення Української Самостійної Держави відповідає життєвим інтересам всієї Української нації і являється завершенням довголітньої, кривавої, ні на хвилину не втихаючої боротьби Української Нації за своє самостійне життя, за свою державність.

2. Всенародне Зібрання українців Копичинецького району, вважаючи Організацію Націоналістів єдиною провідною політичною силою всієї Української Нації, звертається до Уряду Німецької Держави з проханням дозволити Провідникові Організації Українських Націоналістів і цілої Української нації Степанові Бандері повернути на українські землі. Тільки перебуваючи на рідній землі, Степан Бандера матиме змогу виконувати свій великий обов'язок і завдання, до яких покликана його Українська нація та її історичне призначення.

3. Всенародне Зібрання українців Копичинецького району визнає головою Крайового Управління Західних областей України, пана Стецька Ярослава, висловлює йому повне довір'я і беззастережний послух.

4. Всенародні Збори українців Копичинецького району висловлюють тверду впевненість і віру, що Українська нація буде ні від кого незалежним господарем і володарем на своїй Українській Землі, що єдино дасть Українській нації змогу розвинути всі Богом дані сили.

5. Солідарність усіх суспільних верств, станів, бідних і багатих

Української Нації, припинення будь-яких партійних чи групово-політичних спорів серед українського суспільства, однодушно признають українцями авторитету й провідництва ОУН, карність українців, готовність на жертви всієї Української нації, які б вони великі не були, дасть запоруку, що будівництво Української Державности не зустріне ніяких перешкод.

Своїми підписами стверджуємо, що згадані резолюції були ухвалені однодушно.

(Слідують підписи 94 громадян)

ПІВНІЧНО-ЗАХІДНІ УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ

Організація Українських Націоналістів обіймає приблизно 1000 осель, членів 7 000, прихильників 80% населення.

Юнацтво мало свої клітини в кожній школі. Членів 500. Підпільних 193. Під час підсоветської боротьби загинуло 40 підпільників. Перед німецько-більшовицькою війною отримано й розіслано наказ: "підготувитися до збройної боротьби з Москвою".

З першим днем війни - там, де було на часі, брали участь у боротьбі наші члени й прихильники: агітували між червоною армією, роззброювали її та нищили НКВД-стів та їх прислужників.

Більшовики знали, з ким мають до діла, і тому розстрілювали політичних в'язнів та українське населення, де тільки була до цього нагода: кидали гранати в'язни та клуні, де горіли одночасно люди.

Політичних в'язнів розстріляно, а саме:

Луцьк - 2 000 в'язнів

Дубно - 800 в'язнів

Рівне - 1 000 в'язнів

Хоч були такі важкі втрати, приступлено творити українські уряди та міліцію по всіх селах, районах, округах, областях.

Сьогодні існує вже Обласна Управа в Луцьку.

ЛЬВІВЩИНА

Дня 27 липня 1941 р. (неділя) відбулося у Винниках торжественне свято.

На це свято прибули зорганізовані Січі Винниківського району.

Програма свята: полева Служба Божа при участі всього священства з району та Академія, яка відбулася безпосередньо по Службі Божій на стадіоні фабрики потюну. Академія складалася з таких точок: промова в німецькій мові, хорові точки, гімн "Ще не вмерла Україна", пісні "Не пора", "Засіяло сонце золоте", "В'язанка стрілецьких пісень", промова в українській мові підпільника Княка, деклямації, німецький гімн (оркестра). Свято випало добре. Промова др. Княка її збірні хори на сцені літнього театру - 250 хористів - зробили дуже гарне враження.

Деклямація малої дівчини (10 літ) п. н. "У великі роковини" Франка - надзвичайно подобалася селянам.

Вірцева зорганізованість і порядок свята приємно вражали.

Районне свято, зорганізоване націоналістами, свою ціль виконало. Прибуло около 5 000 людей.

З КИЇВЩИНИ

До приходу Німецької Армії в село Фасову, Макарівського району, було дано наказ, щоб вигнати колгоспну худобу за Київ, та не тільки в цьому селі, але й в інших селах худобу люди залишили. Згідно з більшовицько-московським наказом треба було знищити всі господарські машини. Треба було знищити, як говорив кат України Сталін, посіви, щоб не залишилось ні одної соці на полях, щоб усе було скошене, приоране, заволочене. По деяких селах селяни тероризовані НКВД-цстами частинно це виконали, але в Макарові, в колгоспі ім. Шевченка, скошено тільки 15 га пшениці. Коли люди супротивлялись, їх розстрілювали.

По всіх селах Київщини й Житомирщини ОУН скликала збори в колгоспах і зробила перевибори влади. Люди вже приступили до праці. На Київщині національна свідомість уже глибока, а люди надзвичайно гарні. Вони всі горнутья до праці для України. Правда, страшно бідні, і через цю бідку бувають у них льокальні непорозуміння. Бойовики ОУН відшукали вже підпільників ще з часів Петлюри. Це гарні люди, свідомі своєї національності і працюють спільно з бойовиками ОУН. Вони всі за Самостійною Україною, але без колгоспів. Нема ні одного, що хотів би остатися в колгоспах. Надзвичайно трудно навіть під загрозою німецьких репресій докінчити в колгоспах цей один рік. Обсервація життя на місці в усіх довколишніх селах, яку переводять бойовики ОУН, докладно показує, що нема в світі такої сили, яка могла б змусити українських

селян працювати в колгоспній системі. Коли б хто старався змусити їх до праці в колгоспах, тоді з цієї праці нічого не вийде, як не було досі й як є тепер. Селяни скоріше вигинуть, як підуть на це. Саботаж колгоспної системи доведений тут до перфекції, хоч шалів нечуваній терор. Національній ґрунт несподівано добрий. Кращий, ніж у багатьох околицях Галичини. Тільки є тут два прикрі явища, сама біда й нужда, а через це розсвареність за маленьку дрібничку.

ПРОСКУРІВ

Українські націоналісти під час походу в осередніх українських землях стрічаються з земельним питанням як першим, що його розв'язки домагається українське населення. Німецькі військові власті видають в різних місцевостях розпорядки, що майно колгоспу - це майно німецької держави. Це викликає різні тривожні вістки та настрої серед українського населення.

Місцеві селяни вияснюють німцям це питання так, що тільки совгоспи були державною власністю, але колгоспи - це власність селян, що в них працювали.

Щодо поділу землі, то селяни розуміють це так, що під час революції переводити його не можна. Так вони всі згодні з таким поділом, який подає виїмок із праці Голови Крайового правління, Ярослава Стецька, під н. "За зміст державного життя".

Учасники літнього походу ОУН.

Крем'янець, 14.VII. 1941.

ДОМАГАННЯ

Крем'янецька Округна Управа в імені всього українського населення округи (повіту) домагається негайного прибуття до Матірних Українських Земель СТЕПАНА БАНДЕРИ, Провідника Організації Українських Націоналістів (ОУН).

Начальник Крем'янецької Округни

Члени Управи

(підписи 5-ти осіб)

Крем'янець.

В місті Крем'яниці від 9 липня ц. р. зорганізовано відділ

Українського Війська, щоб був вжитий до очищення міста від більшовиків, до відшукування її збирання зброї та співпраці з С.Бандерою.

Від дня 12 липня п. р. розпочалась добровільна реєстрація старшин, підстаршин і стрільців до Українського Війська.

Дня 14 липня видано приказ обов'язкової реєстрації всіх старшин українців та всіх, що служили в польській і російській армії з терміном до 20 липня включно. До цього часу зареєстровано 117 чоловік, в тому числі: 18 старшин і підстаршин різних родів зброї.

КОСТОПІЛЬЩИНА

6 липня 1941 р. зорганізовано в Костополі Народню Міліцію, яка з першого дня почала роззброювати совєтські війська.

Організовано Команду Самоохорони міста, що видала низку наказів.

8 липня 1941 р. проголошено Самостійність Української Держави, установлено Українську Народню Управу, Команду Української Народної Міліції й Торговельний Відділ.

Українська Народна Управа видала накази, охопила всі уряди, організації, підприємства, зобов'язала бувших керівників довести до належного стану підприємства. Взято на облік майно, інвентар. Зорганізовано Міську Управу, Державний Банк, урухомлено пошту й зв'язок, зорганізовано Відділ Пропаганди й Шкільництва, зорганізовано й урухомлено Дорожний Відділ, який працює над напругою знищення доріг.

Повідомляється українське населення, що в неділю 13 цього місяця по всіх церквах на визволених від більшовицьких наїздників українських землях відслужений буде після Служби Божої урочистий Молебень у наміренні Українського Народу та його Держави - Соборної України.

Все населення закликається в цей день національного свята Соборності України громадню заповнити храми Божі.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

м. Крем'янець, 11 дня липня 1941 р.

ГРОМАДЯНАМ БІБРЕЦЬКОГО РАЙОНУ!

*Два роки стогнали ми під чоботом кривавих московських катів.
Два роки знущалися над нами. А найкращих синів Українського народу
забрали московські кати та зноїли в тюрмах.*

*Коли ж ударила історична година розвалу прогнилої тюрми
народів, названої Совєтським Союзом, осканьїла згряя червоних
бандитів під проводом свого архиката Сталіна, жахливими муками
замордувала всіх політичних в'язнів-українців.*

*В Бібрці московські кати замордували за тимчасовими даними
104 українців, між ними д-ра Романа Кульчицького, Андрія Боднара,
Івана Керницького, Теодозія Василика, Мирослава Василика, Остапа
Козакевича, Михайла Коржа, Івана Королика.*

*Згинули наші найкращі брати за те, що вони українці, за те, що
хотіли жити дійсно вільним життям у Вільній Самостійній Соборній
Українській Державі.*

*В четвер, дня 3 липня 1941 р., відбудеться похорон жертв
найкривавішої в світі "сталінської конституції".*

*Всі громадяни міста Бібрки й усього району придуть віддати
жертвам московського лютого терору останню послугу та провести
наших Героїв на місце вічного спочинку.*

СЛАВА УКРАЇНІ!

СЛАВА ГЕРОЯМ!

**Тимчасовий голова району
Організаційний референт**

Тут і в інших місцях прізвища пропускаємо. - *Редакція*

ПЕРЕМИШЛЬ

Правильник для тимчасових Громадянських Урядів, уложеній
Українським Комітетом в Перемишлі.

1. Український Комітет м. Перемишля своєю діяльністю обіймає
м. Перемишль і цілий повіт за станом 1939 р.

I. Назва адміністраційної влади в селі.

1. Аж до часу устанавлення Державою дефінітивних органів на
селі, владу в громаді виконує Тимчасовий Громадський Уряд.

II. Адміністративні органи

1. Адміністративною одиницею є територія громади за станом
1939 р.

2. У склад Тимчасового Громадського Уряду входять:

- а) війт, б) громадська рада. Громадська рада складається:
- а) в селах до 100 господарств з 8 радних
 - б) в селах від 100-150 " з 12 "
 - в) в селах від 150-200 " з 18 "
 - г) в селах понад 200 " з 24 "

Обнявши владу від 9 липня, закликаю населення міста й повіту:

1. Зберегти цілковитий спокій і безоглядний послух усім зарядженням влади.

2. Проявляти як найдалі ідуче доброзичливе відношення й пошану до Славного Німецького Війська, що визволило нас від навали більшовицько-московської окупації.

3. Не допускатися грабунків і насильства над ким-будь. У противному випадку буде сувора карна відповідальність.

4. Зберігати майно, залишене більшовицькою владою як військовою, так і цивільною, переховуючи його до дальших заряджень.

Усіх українців закликаю всі свої сили й здібності негайно присвятити великій історичній хвилині - будові Самостійної Соборної Української Держави, жертвуючи життям своїм, як того будуть вимагати інтереси Нації й Держави.

Начальник Крем'янецького повіту

м. Крем'янець, 9 липня 1941 р.

Маючи вже цілий Кабінет Міністрів і дорадчий орган - Раду Сеньйорів - Голова УДП вислав 7 липня заяву до Міністерства зовнішніх справ Німецької Держави наступного змісту:

30 червня 1941. проголошено відновлення Української держави на Західно-Українських землях і покликано у Львові Українське Правління.

Про цей Акт розголошено через львівську радіовисільню. Усе українське населення сприйняло цей Акт з найбільшим захопленням і негайно приступило до організації власного державного життя, встановлюючи дисципліну й порядок і ліквідуючи всі залишки московської окупаційної влади.

Як голова Українського Правління, який заступає інтереси Української Держави, і як заступник голови Організації Українських Націоналістів, яка цілий час боролася за відновлення Української Держави, вважаю проведений Акт як єдино правильний з українського погляду і з погляду інтересів Велико-Німеччини.

Цей погляд можна вповні погодити з німецькою державною політикою тому, що між відновленням української держави і стремліннями Велико-

Німеччині упорядкувати Європу на новій основі не лише немає суперечностей, але навпаки, за моїм найглибшим переконанням, є повна згода. Покликанні мною уряд відповідає бажанням українського загалу. Разом із поширенням визволених від московської окупації земель, поширюватиметься заєд з влади нашого Правління на нові українські території і щодо особового складу керуване мною Правління буде відповідно мінятися і доповнюватися згідно з практичними вимогами місцевих обставин у погодженні з бажаннями населення.

Як український націоналіст, я не згідний на творення провінційного уряду. Якщо у Києві згідно з волею українського народу постане всеукраїнське державне правління, то західно-українське Правління поєднається з центральним правлінням в соборну українську державу.

В дальшому заявляю, як заступник голови ОУН - Степана Бандери - і як голова Українського Правління, що я заступаю позицію найтіснішої співпраці і союзу з Велико-Німецькою Державою, що уможливило нам визволення з неволі. Ми всімо це оцінили і знаємо, що в дальшому розвитку взаємних відносин між німецьким і українським народами це матиме вирішальне значення. Як революціонери, ми з пошаною цінимо кровопролиття героїчної німецької армії, що жертвує своїм життям на широких просторах України в боротьбі з нашим спільним ворогом.

Подані повище причини і найчесніше переконання українського націоналіста дозволяють мені задержати цю політичну лінію і продовжувати розпочате діло.

З цієї причини в рішальній для мого народу хвилині історичного розвитку я не можу інакше поступати згідно з моїм національним обов'язком і не можу відступити від розпочатої діяльності.

В протилежному випадку я з честю готовий на ув'язнення, заповіджене німецькими властями, але не відступлю від готовости на приязні взаємини та піддержку Велико-Німеччині в боротьбі проти Москви.

Львів, 7 липня 1941.

Ярослав Стецько,
голова Українського Державного Правління.

З повищої заяви помічасмо, що Ярослав Стецько одержав уже від Степана Бандери і декого з німецьких приятелів повідомлення, що Адольф Гітлер категорично виступив проти української держави, і тому він заявив, що не відкличе Акту, ні українські націоналісти не відречуться боротьби за УССД. Він ще й ще раз остерігає Німеччину, що вона поповнить самовбивчу помилку, якщо йде в Східню Європу з колоніальною імперською політикою.

Підеумовуючи осяги державницького чину 1941 р., з позиції ОУН, наведемо думки **Степана Бандери**, написані 7 років пізніше.

Степан БАНДЕРА

АКТ 30 ЧЕРВНЯ 1941 РОКУ

Коли мова про акт 30 червня 1941 р. і дальші події, то треба висвітлити головні моменти, щоб усунути різні невірні свідомо чи несвідомо розповсюджені, шкідливі для української політики інтерпретації.

Революційний Провід ОУН рішився на такій оцінці ставлення визвольної справи у зв'язку з німецько-більшевицькою війною, після всестороннього обмірковування.

Було ясно, що гітлерівська Німеччина не думає позитивно ставитися до справи державної самостійності України, а з другого боку, не хоче відразу викликати боротьбу українського народу проти себе. Невиразною політикою, тактикою обіцянок, що не зобов'язують, і проволоч, підтримуванням надії на державну самостійність України після закінчення чи то вирішення висіду війни з ССРСР, гітлерівський режим плянував не допустити до того, щоб прагнення українського народу до державної самостійності спрямовувалося рішуче проти Німеччини.

Берлін не хотів мати проти себе Україну, намагався втягнути її насамперед у свою війну проти ССРСР і тим зв'язати її з усією своєю політикою, позбавити можливостей провадження незалежної української політики, використати і у значній мірі виснажити сили України у війні, а далі відомо, яку долю готував Гітлер Україні.

Було ясно, що у відношенні до гітлерівської Німеччини не можна було сподіватись на успішність переговорів ставлення вимог, переконування тощо. Такі заходи були задалегідь засуджені на неуспіх і могли мати значення тільки тактичних приїомів, щоб мати такі атути і щоб приховати підготовку до дії по іншій лінії. Справжня ж самостійницька політика мусіла йти шляхом докнаних фактів, власної ініціативи, не оглядаючись на політику Німеччини, а коли треба, то виразно проти неї. Український народ мусів на початку нової ситуації, створеної воєнними подіями на його землях, виразно і рішуче сказати своє слово, творити своє життя за власною волею, власними рішеннями. І так сталося. Проголошення Народними Зборами у Львові відновлення Української Держави, створення тимчасового Державного Правління, проведення всенародного плебісциту у формі висловлення волі народу на масових відкритих маніфестаціях, зборах-здвигах на всій українській землі, вільній від большевицької окупації, розгортання державного будівництва у всіх галузях - все це довершилось власною волею і власними силами українського народу, незважаючи на бажання і ставлення німців,

проти їхньої волі.

Ми глибоко переконані, що честь нації, історична і політична конечність наказували так поступати. Ми не мали надії на те, що такі довершені факти і так виявлена рішуча воля українського народу вплинуть на зміну політичних плянів Гітлера супроти України. Їх ніщо не могло змінити. Але тільки рішучі і довершені діла з нашого боку могли створити ясну ситуацію, перекреслити найнебезпечніші для України підступні гітлерівські задуми й зберегти відкритий, чистіший шлях для дальшої незалежної визвольної політики.

Такими ділами була передовсім виразно висловлена воля українського народу, що сам вирішує питання свого життя, завжди змагає до відновлення своєї суверенної держави, а відношення між Україною і сторонніми силами ставить у залежність від їх пошани суверенних прав українського народу, визнання його суверенної Держави. З цих позицій Україна не відступає ніколи, в кожній ситуації, і своїх природних прав на державну суверенність не зрікається і під натиском наймогутніших сторонніх сил.

Доконані державотворчі акти мали вирішальне значення для скерування і кристалізації основних внутрішніх процесів, які відбувалися в цілому українському народі відліта 1941 р. Вони були виразно спрямовані до державної суверенності. Серед величезних змагань світових потуг могла губитися, приникнути справа української державності. Червень 1941 року запобіг тому і поставив її в центрі політичного розвитку серед воєнної бурі на Сході Європи.

Основна лінія обдурно-підступної політики Гітлера супроти України була перекреслена. Німці спершу не намагалися її повернути й утримати, сподіваючись від її успіху дуже багато. Тому вони не виступали відразу з властивою їм безоглядністю, пробували ліквідувати справу тихцем, зам'яти, відсунути. Коли ж стало видно, що це через рішучу й виразну українську поставу не вдається, тоді німецька політика була примушена розкрити свої карти, показати дійсне відношення і пляни. Німецькі репресії і курс одвертої ворожо-окупантської політики відкрили очі всім, оголшили істоту німецької "остполітик" і створили виразні фронти.

Дехто закидає, що під час Акту 30 червня 1941 р. були вжиті фрази і жести приязного супроти Німеччини тону.

В цій справі пора сказати одверте слово, бо наша правда ясна і чиста, і треба припинити фальшиве змальовання дійсності. Ми обстоюємо завжди незалежність української політики, яка керується тільки українською рацією, а не кокетуванням (безуспішним!) із сторонніми силами. Стоїть питання про основну лінію української

політики під час минулої війни, зокрема, супроти Німеччини.

Війна Німеччини з іншими державами, доки вона не зачинала України, вимагала від нас повної нейтральності. Україна, поневолена большевицькою Росією і в стані боротьби з нею за своє самобутнє існування, за державну суверенність, не мала змоги, ні рації будь-як втручатися в справу чужої війни.

Коли ж напередодні 1939-1940 рр., з німецького боку були виявлені намагання на західних окраїнах і в Польщі втягнути українців у війну на заході і вербувати їх до спеціальних військових частин, призначених на західний фронт, Організація і все українство поставилися до цього рішуче негативно. Це пройшло немов непомітно, бо справа була негласна, але нею було позначене важливе політичне рішення.

Коли ж Німеччина пішла війною проти Росії, нашого ворога, то Україна не могла прийняти неприхильно цього факту. Але тим ще не розв'язувалося питання взаємин між Україною і Німеччиною. Воно мусіло залежати тільки від одного: як поставиться Німеччина до державної суверенності України, чи буде шанувати українську суверенність, українські інтереси, чи буде шукати в Україні союзника проти большевицької Росії, чи трактуватиме Україну як воєнну здобич і об'єкт своїх цілей. Українська самостійницька політика не могла керувати тим, що гітлерівська Німеччина така, чи така, отже ми відразу проти неї. Ми мусіли і стали на позиції незалежної реалізації наших національних цілей, оборони наших прав і інтересів. А далі мусіла сказати своє слово Німеччина.

Коли мало бути розв'язане таке глибоке рішення - згода чи боротьба між Україною і Німеччиною, то тут важливі лише історичні великі питання, а не другорядні чи далекі для нас моменти. І ще одно: коли в такій ситуації мала бути боротьба між нами, то треба було, щоб її неспровоковано і виразно спричинила Німеччина потоптанням прав і волі українського народу. Тому наша лінія дії була чітка: невідступне відстоювання справи державної незалежності, а під умовою шанування її - готовність до приязних взаємин і до спільної війни проти большевицької Росії, і тільки проти неї.

Таку політичну лінію ми вважаємо за єдину правильну, її ми намітили, її реалізували і важкими жертвами відстояли - і до неї завжди признаємося. Віримо, що історія її повністю схвалить. А чужий політичний світ також мусить об'єктивно визнати за нами слушність і шанувати нашу поставу.

І ще з одним закидом ми зустрічаємося: чому ОУН так помітно висунулася на перший план у відновленні державності в 1941 р.,

чому виразно зазначила свою ініціативу й на чільні місця у відроджуваному житті висунула своїх членів?

Ті, хто шукають матеріялу для обвинувачень, вбачають за цим амбіції, жаждобу влади, перегони, щоб хтось нас не випередив, і т.п., а не хочуть бачити того, що наочно виявилось в живій дійсності. Отже, тут вирішальними були три питання: питання самого проведення плану, питання відповідальності і питання збереження зайнятих позицій.

Все, що було зроблено в червні-липні 1941 р., можна було провести тільки порядком революційним, захопленням німців розполохом, дуже швидким і рішучим діянням. Це могла і мусіла підготувати й організувати сама ОУН. Якби справа була спрямована на рейки спільної міжорганізаційної дії, гестапо задалегідь її паралізувало б.

Було передбачено наперед, що німці поставляться ворожо, застосують безоглядні репресії, будуть намагатися змусити до відступу, скасування і т.п. Так і сталося. Від самого початку ув'язнення членів Державного Правління й частини Проводу ОУН представники німецького уряду старалися всякими методами схилити до скасування чи саморозв'язання Державного Правління.

Представники Розенберга запевняли, що німецький уряд не виступає проти державної самостійності, тільки з нею треба зачекати, а насамперед концентрувати все для розгрому ССРСР, пропонували широку співпрацю з українцями, давали термін 2 роки для поступового запровадження державної самостійності України і т.п. Коли ж такі обіцянки не могли спонукати до скасування актів, тоді прийшли на чергу ультимативні домагання з загрозами репресій супроти Організації і цілого народу, як у ворожій країні. І нарешті дійшло, як відомо, до застосування цих погроз.

При підготовці відновлення самостійності Української держави проти волі Німеччини передбачалося такий розвиток і враховано німецькі репресії. Отже, йшлося про те, хто, який політичний чинник виступатиме як відповідальний, з усіма наслідками цього.

Треба було виступити з відкритим шоломом. Коли не було змоги в даній ситуації зброєю боронити українську державу, то було конечно, щоб ті, хто її очолили, не ховались ніяким способом і не зреклися її під жодним тиском.

Революційна ОУН вважала, що мусить взяти на себе відповідальність і обов'язок відстояти перед світом і перед ворогом право і волю українського народу. Тому в самому Акті 30 червня була виразно зафіксована ініціатива ОУН, а Державне Правління

очолив член Проводу ОУН. Зроблено все так, щоб на Організації зосередилася відповідальність, а слідом за цим і всі репресії ворога, спрямовані проти української держави, впали на ОУН, яка була загартована і підготована до боротьби, а не інші українські чинники.

В той період ОУН мусіла висунутись на чоло. Інші політичні чинники були готові йти шляхом доти, доки не дійшло до неминучого, одвертого конфлікту з Німеччиною. Вони були схильні до іншої політичної тактики, не до ставлення справи на вістрі меча, а радше до пасивного опору, ніж до активного рішучого виступу в тій ситуації, на початку німецько-більшевицької війни.

На початку боротьби на два фронти ОУН не могла розраховувати на співучасть інших політичних середовищ. Ситуація була така, що не було змоги для явної, легальної дії таких чинників і організацій, які хотіли стояти на позиціях державної незалежності України. А підпільні, революційні методи, дії, крім націоналістичного руху, іншим середовищам не відповідали. Вони поступово переставали себе проявляти як діючі політичні фактори.

На поверхні лишилося "відполітизоване" громадсько-суспільне життя в тих формах, на які дозволяла німецька окупація і куди вплилося багато сил. А самостійницьке політичне життя концентрувалося в націоналістичному підпіллі, яке стояло одночасно в боротьбі проти німців і проти большевицької Росії*.

4. ПРОТИДІЯ ГІТЛЕРОВСЬКОЇ НІМЕЧЧИНИ ДО ВІДНОВЛЕННЯ УССД (перша фаза: психологічний терор)

Акт проголошення Відновлення Української Держави цілковито заскочив берлінських ватажків. Їм і в голову не могло міститися, що якийсь там "Унтерменшен" із "нижчої" раси, яку вони називали "Слявен-Склявен", тобто "слов'яни-невільники", посміли їм спротивлятися. Нацисти не передбачували будь-якого самобутнього виступу проти них Організації Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери, принаймні не так скоро тому, що вони не вірили в можливість, що в націоналістів знайдеться стільки відваги й сильної волі, щоб вони могли ставити могутньому "Раїхові", якому

*Степан Бандера. "Слово до українських націоналістів-революціонерів". 1948.

покорилася Західня Європа, серйозний спротив.

Тож перших кільканадцять днів після створення української держави, нацистські відпоручники на українських землях слабо реагували, бо не мали від свого уряду інструкцій в цій справі. Щобі більше, подекуди високі старшини німецької армії ставилися зовсім прихильно до проявів відновленої на місцях української держави. Вони кермувалися часто здоровим глуздом, що, мовляв, коли нарід прагне проявлятися в своїй державі, але наставлений прихильно до Німеччини, то чому такії постави не дати підтримки. Багато чільних військовиків не були пройняті расистською доктриною завойовування так званих нижчих рас. Були і такі німці, які пригадували собі часи Першої світової війни, в якій Німеччина визнала була самостійність України. ОУН під проводом Степана Бандери мала зв'язок через своїого довіреного приятеля полк. Ріка Ярого до Головного Командування Німецької Армії, де було трохи таких німців, які не сприймали гітлерівської расистсько-простірної політики, хоч їй служили своїм фаховим знанням. Представники її д-р Ганс Кох і майор Айкен після проголошення Акту 30-го червня 1941 р. заявили, що гітлерівський уряд зовсім певно поставиться до нього негативно.

Перший формальний контакт між німецькими урядовими чиновниками і речниками тих, які відновили Українську Державу, наступив 3 липня 1941 у бюрі генерального губернатора Франка у Кракові. Ініціаторами розмови були німці. З їхнього боку були присутні: державний підсекретар Кундт, д-р Поель, правний дорадник фон Бюлов, полк. Бізанц. З українського боку в розмові взяли участь: Степан Бандера, д-р Володимир Горбовий, проф. В. Андрієвський, д-р Степан Шухевич і посол Василь Мудрий.

Підсекретар Кундт виголосив довшу вступну промову, заявивши, що нібито йому, і в Берліні, нічого не відомо про постанови Української Держави. Німці, мовляв, знають про стремління українського народу до власної державності, але створення хоч би УНК у Кракові було "завчасним". Він одержав маніфест УНК із 22 червня і передав його вищій владі. Щодо творення Української Держави, то єдино-правним з його погляду є рішення "фюрера", якого ще не має.

Д-р В. Горбовий заявив, що УНК розповсюдив інформацію про постанови Української Держави на основі радіопередач зі Львова. Кундт відповів, що найперше треба український нарід виховувати в державницькому дусі, бо цей нарід нібито ще не дозрів до державного життя. Німецький уряд не визнає УНК, а визнає єдино Український

Центральний Комітет. Щойно після знищення СРСР буде доцільно говорити про творення української держави. Тоді Кундт поставив два питання Степанові Бандері: чи проголошення української держави сталося за волею його і чи від нього вийшов Акт 30 червня?

Відповідь Степана Бандери:

“Українці ведуть від 1920-их років війну проти більшевизму в революційній формі. Цю боротьбу вони ведуть власними силами. Провід ОУН вів революційну боротьбу проти всіх окупантів України. Цю боротьбу ми вели за самостійну незалежну Україну. В цій боротьбі ми постійно шукаємо за співзвучними і союзними силами проти Польщі і Росії перед 1939 роком, а лише проти Росії - останнім часом. Ми хотіли б добачувати у Велико-Німецькій Потузі головного союзника, бо досі збігалися наші інтереси, наприклад у боротьбі проти Польщі, в якій і ОУН мала втрати. За минулих два роки ми вели боротьбу проти більшевизму підійнятими методами, таємно від Німеччини. Усіми способами ми працювали у підготовці до розширеної боротьби проти росіян, зокрема більшовиків, також зброєю... Я видав моїм людям наказ співпрацювати з німецьким військом і на зайнятих теренах негайно проголосити державний уряд”.

На запит Кундта, чи німецькі установи були повідомлені про це, Бандера відповів: “Основою, на якій заіснувала б повна співпраця з німецькими властями, є незалежна українська держава. Задля цієї мети наші люди йшли на смерть продовж минулих двох років... В половині червня я приготував для німецької державної канцелярії меморандум, в якому сказано, що ми приступимо негайно до творення уряду навіть на малій частині визволеної української землі. Я видав такий наказ, як провідник ОУН, що єдина веде боротьбу і тому має мандат народу (творити державу)”. Кундт zareагував на цей вислів, що “право є за німецькою армією і фюрером, який завоював цю країну. За ним є право вирішувати за український уряд”. Тоді Бандера: “Такий уряд був би створений по наказу німецького уряду. Але посталий там наш уряд є незалежний, і хоче співпрацювати з німцями”.

Під кінець розмови, державний підсекретар Кундт зазначив, що цілпо було себе взаємно поінформувати про ситуацію. На основі цієї розмови виразно бачимо, що в той момент ще не було рішення Берліну в справі української держави. Тоді Бандера заявив, що його наказ творити державу не був у висліді дозволу Німеччини, а “єдино на основі мандату, одержаного від українців. Відновлення і формування українського життя є справою українців, які проживають на своїй землі, а тому самозрозуміло, що це можливе на основі українських чинників”. Кундт закінчив словами: “Що там

станеся, децидуватиме лише Адольф Гітлер". Отже, в розмові виразно зарисувався конфлікт: німецький імперіялізм проти українського націоналізму.

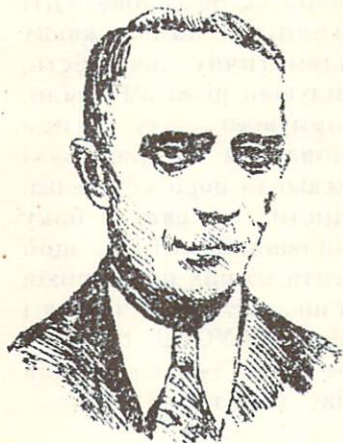
На рішення Гітлера довго не прийшлося чекати. 5 липня Адольф Гітлер скликав у своїй головній квартирі нараду, в якій взяли участь: А. Гітлер, ген. Каїггел, Й. фон Ріббентроп, Г. Гімлер і адмірал Канаріс. Після обміну думками, Гітлер зробив такі рішення: він звернувся до Гімлера, шефа політичної поліції, з дорученням: "Партіїє сноесе Гімлер, махен Зі Орднунг міт дізер Банде" (Партійній товаришу Гімлере, зробіть порядок із цією бандою).

З Берліну блискавично рознеслися накази до місцевих гестапівських посіпак на окупованих теренах: змусити УДП і провідників ОУН відкликати Акт Відновлення Української Держави. Вже цього самого дня Гестапо арештувало у Кракові Степана Бандеру й вкоротці вивезло його до Берліну. Одначе нацисти зустрілися з черговою несподіванкою: й УДП, і окремі його провідні керівники категорично відмовилися відкликати державний Акт 30 червня 1941 р. Тоді почалися арешти. Гестапо сподівалося, що брутальною поведінкою викличе у націоналістів страх і капітуляцію. Правда, деякі люди, пов'язані з УДП, почали резигнувати із своїх державницьких позицій. Проте, всі провідні члени ОУН безкомпромісово відстоювали недоторканість відновленої української держави. Тупі гестапівці не могли зрозуміти сили ідеї УССД для українських націоналістів, а з другої сторони не усвідомлювали собі, що їхні великопростірні колоніальні ідеї доведуть їх до власної загибелі.

Гімлер вислав з Берліну в Україну свіжі контингенти своїх посіпак для розгрому українських націоналістів під назвою "СС-Айнзацгруппен", з якими, на жаль, прибули деякі українські германофіли, які сліпо вірили гітлерівським расистам як єдиним "спасителям" України й готові були допомагати їм при ліквідуванні української держави. Цього самого дня, коли Гестапо арештувало Степана Бандеру, ПУН, керований полк. Мельником, вислав до Гітлера прохання на дозвіл творити українське військо при німецькій армії. (Що за наївність!) Неначе у відповідь, Гайнріх Гімлер прислав 8-го липня телеграму до Українського Національного Комітету в Кракові з вимогою негайно самоліквідуватися. Помимо переслідувань із боку Гестапо, УНК не погодився на добровільну самоліквідацію. Тому окупант-нацистичник був змушений провести арешти деяких членів Комітету. Усі синали вказували на німецьку ворожнечу до української держави. Цей факт був відмічений на

тасним засіданні Проводу революційного ОУН 10-го липня, що ним проводив виконуючий обов'язки голови Проводу Ярослав Стецько, тому що Степан Бандера був уже арештований. Тоді рішено, що націоналістичні кадри мусять переходити знову у підпілля, бо вкортці треба очікувати гостріших ударів німців по українській державі і по націоналістах.

11-го липня прибула до Львова перша "СС-Айнзацгрупе" під керівництвом проф. Басра та Адольфа Кольфа з Головного Штабу Гімлера. З наказу Гімлера арештували голову УДП Ярослава Стецька. При арешті брав участь один член з групи полк. А.Мельника (Чучкевич). Баср і Кольф вимагали розв'язати УДП і відкликати Акт Відновлення Української Держави. Діставши рішучу відмовну відповідь, нацистські посіпаки, разом з Чучкевичем, відвезли Дост.Ярослава Стецька до в'язниці у Кракові. За тим пішли арешти інших членів УДП і Проводу ОУН. Арештували міністра закордонних справ Володимира Стахова, референта пропаганди в Проводі ОУН Степана Ленкавського, державного секретаря мі-ра Дмитра Яціва, першого заступника голови УДП мі-ра Лева Ребега, представника ОУН в Німеччині - Івана Габрусевича та інших.

Степан Ленкавський

В той самий час, коли нацистські расисти заходилися ліквідувати Українську Державу та революційну ОУН, в Західно Україну почали прибувати перші групи людей з організації полк.А.Мельника. З'явилася німецька поліція "Зіхергайтсдінст" (СД), з рамени якої зорганізовано у Львові "Українську Допомогову Акцію", товариство, в якому ресструвалися довірені для німців люди, зокрема, прибулі люди Мельника. З посвідками УДА ці люди вирушали явно в "Похід на Схід", між іншим, для поборювання революційної ОУН і її Похідних Груп.

Свідок цієї диверсійної акції ствердив: "Гестапо в тому часі

толерувало ще тільки членів ОУН під проводом полк. А. Мельнича" (Богдан Казанівський).

Німці перевезли Степана Бандеру й Ярослава Стецька з Кракова до Берліна, де тримали їх під домашнім арештом. Це багато їм не допомогло, бо голова УДП розгорнув там жваву дипломатичну діяльність, відвідуючи різні амбасад, інформуючи їх про відновлення Української Держави та боротьбу за неї. Нацисти зі свого боку скріплювали натиск, щоб змусити наших провідників відкликати Акт 30 червня і ліквідувати УССД. 15 липня Ярослав Стецько видав "Заяву" наступного змісту:

Іван Габрусевич

На основі боротьби українського народу продовж століть за свою державну суверенність і на основі факту, що недавно ще, в роках 1917-20, існувала українська незалежна держава, як заступник голови Організації Українських Націоналістів (ОУН), що вела після упадку української держави визвольну боротьбу спочатку, як Українська Військова Організація (УВО), а згодом як ОУН під проводом Євгена Коновальця проти поневолювачів і в цій боротьбі понесла великі втрати найкращих своїх синів, я проголосив у Львові, 30 червня 1941 в годині 20.30, в залі "Провісти", Ринок ч.10, під час Українських Національних Зборів відновлення Української Держави. На мое доручення цей акт проголошено почерез радіо до українського народу і світа.

Так як для боротьби за українську державу жоден український патріот не потребує будь-яких наказів, так і проголошення відновлення української державної влади було наказом національного сумління і національної честі для кожного українця негайно після знищення окупанта української землі. Величезний ентузіязм народних мас, що теж був перенесений на переможне німецьке військо, потверджує дозріння цитання української державної суверенності.

Я несу повну відповідальність за проголошення Української Держави і за наслідки, які з цього випливають, як заступник провідника ОУН і голова

Українського Правління.

Провідник ОУН призначив мене на голову уряду. Як голова державного уряду я мав повноту державної влади і я вирішував справи на основі цієї влади. Я покликав членів уряду чи звільняв їх. Тому я несу відповідальність за все.

Я не узгодював з ніякою німецькою державною установою справу відновлення української держави. Я перебрав ведення державних справ на вимогу провідника ОУН.

Я видав доручення урухомити львівську радіовиспільню і затвердив виспільну програму. Наказ зайняти радіовиспільню видав ще перед вибухом війни зі Совецьким Союзом крайовий провідник ОУН у плані загальної революційної діяльності ОУН у випадку війни. Такий план випрацював Провід ОУН, згідно з яким треба обездити буде найважливіші об'єкти, щоб охоронити їх від знищення більшовиками. Львівську радіовиспільню зайняли члени ОУН ще перед приходом німецького війська. Направлено малі пошкодження і мої доручення виконано.

Про доцільність проголошення державної влади я не переговорював з ніякою німецькою державною установою з таких причин:

1. Я часто і отверто заявляю, що я вважаю німецьку державу за приятеля України.

2. Я є переконаний, що німецькі націонал-соціалісти мають впрозуміння для того, що національна честь і національна пошана українського борця, якого нарід в боротьбі за свою державну незалежність приніс мільйони жертв, вимагає того, щоб український нарід із власної волі доказав, до чого він стремить і не піддав про це нікого дозволу, чи він має право змагатися до волі чи ні. Це переконання було причиною моєї настанови, а не думка виступати проти тих німецьких плянів, які є прихильні супроти України.

3. Німеччина визнала Українську Державу в мировім договорі в Бересті Литовським, 8 лютого 1918. Тому під час львівського Акту ходило би лише про відновлення вже існуючого давніше стану. Німеччина ніколи не уневажила цього стану. Він був уневажнений проти волі Німеччини і України Версальським і Ризьким договорами.

4. Усі намагання Проводу ОУН узгодити політичні основи і зміст німецько-української співпраці не увінчалися успіхом з огляду на їхню некомпетентність чи з огляду на твердження, що таке домовлення є ще завчасне. Врешті аргументовано, що не відомо, яке є силдове становище (ОУН) в Україні.

З повнших причин лише чинами ми могли доказати стремління українського народу до державної суверенності. Такий чин переведено. Цей акт не лише викликав сильний відгомін у цілому краю, але він був всюди прийнятій позитивно.

За мою діяльність я відповідаю перед українським народом і перед провідником ОУН. Помімо цього я є готовий вияснити цю справу, посвідки

Німеччина є приятелем України і помагас нам визвопитися. Сильні інтереси диктують спільну боротьбу і співпрацю, що є передумовою для нормальних і тривалих взаємин між українським і німецьким народами.

Берлін, 15 липня 1941.

THE TRIDENT

Published by the Organization for the Rebirth of Ukraine

Office of Publication:

149—2nd Avenue, New York, N. Y.

Tel. ALgonquin 4-8326

Vol. V.

July — August, 1941.

No. 6.

Western Ukraine Declares Its Independence

The proclamation of independence was issued in June 30, the day the Nazis captured Lviv, at a large meeting at the headquarters of the Prosvita Enlightenment Society. It established a regional government under the presidency of Yaroslav Stetsko, described as the vice president of the Organization of Ukrainian Nationalists. It further announced the creation "on Ukrainian territories" of a "Ukrainian National Revolutionary Army, to continue the fight against occupation [presumably Russian] and for a sovereign independent Ukrainian State, as well as for a new order throughout the world."

The proclamation said it was made "by the will of the Ukrainian people, by the Organization of Ukrainian Nationalists under the leadership of Stephen Bandera." It was announced over the Konovaletz Radio Station at Lviv at 11 a. m. July 1.

On the same day the aged Metropolitan Andrey Sheptytsky, head of the Ukrainian Catholic Church, who had been held under virtual arrest since the Russian occupation, issued a pastoral letter bestowing his blessing on the newly proclaimed Ukrainian State and calling upon the people to support it. He said:

"By your faith, solidarity and conscientious execution of duties, prove that you are worthy of an independent national existence."

Archbishop Polikarp, head of the Ukrainian Orthodox Church, granted similar recognition to the new government, according to the dispatch.

Повідомлення проголошення Акту 30 червня 1941 р. в органі ОДВУ (ОУНМ) „Тризуб” в Нью Йорку, липень-серпень 1941 р.

повідомлення в "Тризубі", Нью-Йорк

Гітлерівська Німеччина відкинула становище голови УДП і прямувала поступово до запровадження в Україні своєї імперсько-колоніальної системи. 17 липня Адольф Гітлер проголосив декрет, що для теренів, які були до 1939 року в межах УСРС з додатком Волині, встановляється колоніальний режим під назвою "Райхскомісаріат Українне" з осідком у місті Рівне, а роллю "першого секретаря КПУ" відіграватиме "райхскомісар" Еріх Кох. Рішення Гітлера було принциповим ударом по соборності української нації, що показувало ворожу настанову нацистів до України. Націоналісти-революціонери зареагували негайно. Уже 20 липня появились підпільні летючки з критикою німецької політики в Україні.

При Проводі ОУН діяло політичне бюро під керівництвом Івана Габрусевича з Відділом зовнішньої політики і зовнішньої пропаганди. З датою 21 липня 1941 це Політичне Бюро ОУН видало у Берліні шість-сторінковий меморандум під назвою "До положення у Львові". Наведемо важливі місця з цього важного документу:

Проголошення відновлення української державності 30 червня 1941 у Львові уже перейшло до історії, що стане славною спадщиною українського народу. Так як державні акти 22 січня 1918 р. в Києві і 1 листопада 1918 у Львові стали символами української визвольної боротьби в роках 1917-1921, таким самим символом у сучасній визвольній боротьбі української нації стане Акт 30 червня 1941. У цій довголітній боротьбі проти Москви за відновлення національної української держави український народ зложив тисячі жертв. Першим наслідком цієї боротьби завдяки піддержки наміцької переможної армії є національний акт у Львові. Цей чин не буде ніколи витертий з історії українського народу проти свого смертельного ворога Москви і більшевизму. Проголошення відновлення Української Держави було б порожньою декларацією без створення Державного Правління. Українське Державне Правління є доказом існування Української держави. Українська держава була проголошена не лише у Львові, але й всюди в краю, де лише усунуто московський режим, у деяких місцевостях навіть скоріше, ніж у Львові. Всі ці події вказують спонтанне стремління українського народу до власної державної суверенності. Внаслідок відновлення державної влади, по селах, містах, районах і областях вся адміністрація опинилася в українських руках.

В наступних абзацах Політичне бюро ОУН намагається доказати німцям, що мільйони українців уже стали під владу Української Держави й на цій основі будуть спільно з німцями боротися за знищення російської імперії. Однак, якщо Німеччина виступить проти Української Держави, то український народ

обернеться проти німців. Про відновлення Української Держави знає вже українська діяспора, і коли вона довідається про ворожу поставу Німеччини до Української Держави, то її діяспора поставиться вороже до Німеччини. А далі читаємо:

"Номимо того, що ОУН сформувала уряд, то лише кілька постів у цім уряді займають члени ОУН: більшість ресортів обсадили нечлени ОУН, фахівці або відомі політичні особистості. Наш уряд має піддержку таких авторитетів як митрополит Української Греко-католицької Церкви граф Шептицький, архієпископ Української Православної Церкви Полікарп, коє президент Національної Ради Західної України д-р Кость Левницький".

Провід ОУН остерігає: "Удар по Українським Державнім Правлінню буде сприйнятій українським народом як ворожий акт німецької держави проти ідеї української державности. Німеччина потребує надійних союзників, і Україна може бути її союзником, але лише при умові повної державної незалежности... Тому не лише з української гочки зору, але й німецької доцільно залишити заіснуванний в Україні стан".

Політичне бюро Проводу ОУН заявляє: "Тому, що проголошення української держави є доконаним фактом, усі дальші почини від тепер будуть розглядатися в імені Української Держави". Очевидно, нацистська Німеччина відкинула всі повищі пропозиції ОУН.

В листі до уряду Німеччини, 22 липня 1941 р., митрополит Андрей Шептицький повідомляє: "Почуваюся до обов'язку звернути вашу увагу на наслідки вашого поступування. Наше населення, яке ставилося лояльно до вашої армії - вкрай розчароване... Українська нація веде від 1917 року криваву боротьбу проти москалів і поляків за вільну й об'єднану Україну. Заперечення німцями цього ідеалу діятиме шкідливо на справедливий лад у "новій" Європі".

Коли ж німці переконалися, що не зможуть УДП до капітуляції, то принайменше намагалися натиснути на Раду Сеньйорів, щоб відмовилася від статусу державної установи. Щоправда, Рада змінила назву на "Українська Національна Рада", 30 липня 1941, але далі вважала себе державницьким речником західно-українського населення. З соборницької формації вона перемінилася в регіональну. На це рішення ради запротестував Крайовий Провід ОУН на ЗУЗ заявою за підписом Романа Кравчука-Степового:

"Рада Сеньйорів у Львові.

Організація Українських Націоналістів боролася і сьогодні

бореться за Державність і Соборність України.

ОУН вважає, що велика справа моральної і політичної консолідації Української нації, з успіхом здійснювана ОУН, може бути завершена лише на ґрунті боротьби за Ідею Української Соборної Державності.

В усіх справах практичної політики ОУН виходить лише з тих всеукраїнських державницьких позицій.

Виходячи з цього становища й беручи під увагу нинішню внутрішню і зовнішньо-політичну ситуацію, створену війною, ОУН вважає, що всякі спроби хоч би тимчасової полагоди української проблеми в вузько територіальному розумінні, безумовно негативно впливають і впливати будуть на вирішення Української Державності в цілій її ширині.

Це тим більше треба мати на увазі, коли існують поважні тенденції потрактувати українську проблему в несоборницькій і в несверенно-державницькій формі.

Пропозиція Ради Сеньйорів перетворення Ради Сеньйорів в Національну раду являється об'єктивно спробою знайти розв'язку української проблеми в межах Західньої України, бо ж ця Національна Рада мала б бути створена на областях Західньої України, з представників Західньої України та з обсягом діяння лише на Західню Україну.

В такій ситуації ОУН не може розглядати пропозицію Ради Сеньйорів як корисний для української державницької ідеї крок.

Коли б пропозиція Ради Сеньйорів була продумана в всеукраїнському масштабі, тобто в дусі перетворення ради Сеньйорів у Всеукраїнську Національну Раду, управлену репрезентувати цілу Українську Націю, - тоді ОУН вважає доцільним підкреслити, що принципи, на яких Рада Сеньйорів мала б бути перетворена у Всеукраїнську Національну Раду, не відповідають нинішньому укладові політичних сил на українських землях, і вже dokonаний політичній консолідації української нації.

ОУН стоїть на становищі, що створення Всеукраїнської Національної Ради, побудованої у відповідності з дійсним політичним станом і на базі основних національних і політичних вимог української нації, являтися буде з погляду ОУН, корисним і важливим політичним фактором.

Передумовою до утворення Всеукраїнської Національної Ради є, однак, звільнення всіх українських Земель від московської окупації на те, щоб в ній взяли участь представники цілоти українських земель.

На випадок утворення Української Національної Ради в запроєктованому Радою Сеньйорів вузькому розумінні без участі

ОУН. ОУН займатиме становище до діяльності цієї Ради в залежності від її політичних потягнень.

Листопад 1941 р.

КРАЙОВИЙ ПРОВІД ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

(-) Степовий вр.*

1 серпня, расистська Німеччина проголосила включення Західної України до Генеральної Губернії, відділюючи її формально від решти України, що опинилася в межах т.зв. "Райхскомісаріят Україне". Берлін послідовно реалізував концепцію "діли і пануй", що її яскраво висловив ще в листонаді 1940 року Ганс Франк. Тим рішенням Німеччина остаточно поставилася вороже до концепції української самостійницької соборної держави. Черговим актом злочинної колоніальної політики Гітлера було передання південної Придністрянщини з містом Одесою Румунії, 19 серпня 1941.

На імперські акти Берліну відповів Ярослав Стецько гострим протестом із місяця свого ув'язнення в Берліні.

"Українське Правління

Львів, 3 серпня 1941

ч. 51/41

тимчасово: Берлін

Їх Ексцеленції п. Німецькому державному Канцлерові

Адольфові Гітлерові в Берліні

Ваша Ексцеленції:

Уся українська нація є заскочена й глибоко потрясена включенням українського Краю Галичина до Генеральної Губернії.

Український народ боровся століттями за свою державну незалежність усіх українських земель, і за об'єднану українську державу склав численні жертви.

Український народ і з ним Українське Державне Правління вважає акт включення Галичини, цієї правдивої української землі, в якій найдовше втримувалася українська княжа держава перед повною азійським орд, як удар проти його національних почувань і ми з ним не можемо погодитися". Слідують міркування, що такий стан є тимчасовий і Галичина буде включена до незалежної соборної української держави.

11 серпня, урядові з міністерства для східних окупованих територій Альфреда Розенберга викликали на розмову провідника ОУН Стевана Бандеру, голову УДП Ярослава Стецька, полк. Ріко Ярого і міністра закордонних справ в УДП Володимира Стахова.

*Степовий - це Роман Кравчук, заступник Крайового Провідника ОУН на ЗУЗ.

Німці поставили українцям ультиматум негайно відкликати Акт Відновлення Української Держави. Від представників України вони дістали усну безкомпромісово негативну відповідь, писемні відповіді слідували. Степан Бандера відповів Альфредові Розенбергові листом із 14 серпня, в якому він м.і. пише: "Вимога розв'язати Українське Державне Правління є далекоюдучою для українства, для українсько-німецьких взаємин і, на нашу думку, для дальшого розвитку німецької політики щодо нового ладу в Східній Європі. На що вимогу не можна відповісти коротким "так" або "ні" ... нашу відповідь даємо у залученім меморандумі".

У цьому 11-сторінковому документі є повторені основні зовнішньо-політичні заложення ОУН, що вона співпрацюватиме з Німеччиною при одній лише передумові, що Німеччина визнає незалежну Українську Державу. Знов з внутрішньо-українського інтересу, існування Української Держави є необхідне для повновартісного життя українського народу. Осягнення цієї мети поставила собі ОУН. При цьому ОУН не зміряє створити таку державу, щоби в ній панувати. "ОУН підпорядковується Українській Державі, а не навпаки". При цьому відмічується, що коли ОУН заініціювала Акт відновлення Української Держави, то маси українського народу спонтанно включилися в її розбудову. Українська держава стала власністю мільйонів її громадян, і лише на основі цієї української народної держави можемо говорити про взаємини і партнерство з Німеччиною. "Розв'язання існуючого Державного Правління, що постало з волі українського народу на Українській Землі, без становища Німеччини до створення української держави вказуватиме лише одно, що Німеччина є проти Української Держави".

Вичислюється у восьми пунктах доцільність визнання Німеччиною Української Держави та заходи ОУН переконати Берлін у потребі визнання Української Держави з погляду інтересів Німеччини. Але всі ці заходи були безуспішні. Провід ОУН повторяє, що помимо того, що він заініціював відновлення Української Держави, вона стала державою українського народу і "ОУН не має легального права розв'язати Державне Правління. Це можуть здійснювати лише Українські Законодавчі Національні Збори. ОУН і УДП - це два окремі чинники: УДП є понадпартійне і всеукраїнське, в якому знаходяться люди зі Східньої і Західньої України (ці другі з Галичини і Волині). Голова УДП підпорядкований ОУН лише в правах Організації. До УДП включилися люди різних політичних напрямків. Виходячи зі своїх всеукраїнських позицій, ОУН не може зайняти

негативного становища до УДП, ані не може відтягнути з УДП своїх представників, навіть якщо це відіб'ється негативно на українсько-німецьких взаєминах". Слідє довіна аргументація про те, які негативні наслідки для Німеччини матиме ліквідація Української Держави у її східньо-європейській політиці. Згода ОУН на ліквідацію Української Держави дорівнювала б нашій резигнації бути авангардом українського народу в боротьбі за УССД. Ми не заміняємо співпраці з Німеччиною резигнацією з боротьби за українську державу. В цій боротьбі ОУН склала великі жертви і не може її відректися. Меморандум закінчується висловом надії, що вимога німецького уряду ліквідувати Українську Державу була помилковою і Берлін налаждає союзи взаємини з українцями на основі рівності суверенних держав.

До становища німецького ультиматуму ліквідувати Українську Державу зайняли позицію також команда військової формації ДУН, очоленої майором Побігунцем і сотником Р.Шухевичем. Всі старшини підписали заяву, яку окрема делегація відвезла до команди німецьких збройних сил. Ця заява є наступного змісту:

1. Привернення проголошення самостійності України.
2. Негайне звільнення всіх арештованих наших політичних провідників ОУН і Степана Бандери.
3. Негайне звільнення з ув'язнення членів Гимчасового Державного Правління з Ярославом Стецьком на чолі.
4. Негайне забезпечення членів найближчої родини учасників Легіону і звільнення з ув'язнення їх близьких.
5. Реорганізований Легіон може бути вжитий до дальших воєнних дій тільки на українських теренах.
6. Команда Легіону і його вишкільного коша має бути українська.
7. Обов'язки і права командного складу будуть такі, як і в німецькій армії.
8. Члени Легіону зложили вже присягу на вірність Україні і тому не можуть присягати на вірність іншій державі.
9. Реорганізований Легіон може підписати умову однорічної контрактної служби (до кінця 1942 р.).
10. Контракт підписує кожний член індивідуально і кожний одержує копію цієї двосторонньої умови.

27 серпня надійшла відповідь від головної команди німецьких військ з наказом відтягнути український курінь з фронту, його роззброїти та інтернувати в Німеччині.

Також Крайовий Провід ОУН видав заяву з датою - серпень 1941, в якій стверджується, що відновлення Української Держави

Актом 30 червня 1941, "сповисло бажання і волю цілого українського народу". ОУН здержується від боротьби проти Німеччини і осуджує групу Мельника за те, що вона єдина і в протиставленні до цілого народу виступила проти Акту Незалежності. ОУН наразі співпрацюватиме далі з Німеччиною та іншими державами, які борються проти найбільшого ворога України - московського більшовизму, в очікуванні, що Німеччина й інші її союзники змінять свою настанову та визнають авангардну ролю ОУН під проводом Степана Бандери в Україні та необхідність визнання УССД, що буде в їхньому інтересі.

Осип Дяків - Горновий

українські військові відділи завдали поразки російській армії. Біля тисячі молодих членів ОУН збудували там височезну символічну могилу в пам'ять усіх поляглих борців за волю України. У звеліченні Українських Збройних Сил взяли участь 76 священників УГКЦ. Пронімецький ентузіазм на початку війни вже почав мінятися на ворожнечу.

З гострою критикою потягень німецької політики в Україні, що вказували на те, що Берлін буде реалізувати колоніальну політику, виступили речники ОУН 24 серпня 1941 на відзначуванні річниці визначного патріота Маркіяна Шашкевича на Білій Горі. Промовці Іван Клімів-Легенда і Осип Дяків-Горновий остерігали нарід, що німці поведуться як завойовники України, а не приятелі відновленої державності. Ще виразніше критику німецької політики почули 15 000 людей, зібраних на відзначенні Дня Українських Збройних Сил, 31 серпня на горі Лисоні біля Бережан, де 1915 року

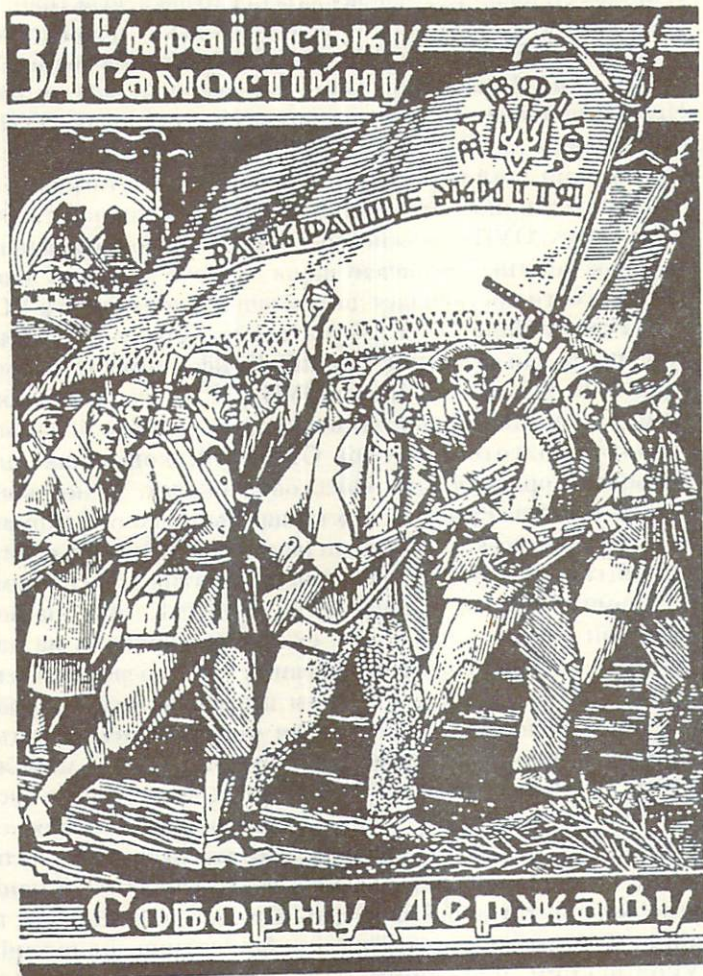
5. НАЦІСТСЬКА НІМЕЧЧИНА В БОРОТЬБІ З УКРАЇНСЬКОЮ ДЕРЖАВОЮ

(друга фаза: тотальна війна)

30 серпня 1941, агент НКВД, який був причетний до вбивства полк. Євгена Коновальця в 1938 році, вбив двох чільних членів групи А.Мельника, а саме - полк. М.Сціборського і сот. О.Сеніка. Без жодної перевірки кримінального вчинку, пропаганда групи полк.А.Мельника відразу розгорнула кампанію, що то бандерівці вбили цих двох діячів. Рівночасно нацистська пропаганда розгорнула кампанію, що ОУН під проводом Степана Бандери - це агентура комунізму. Період "мирної ворожнечі" між нацистською Німеччиною і Українською Державою та ОУН-Самостійників-Державників закінчився в половині вересня, коли то 15-16, німецькі окупанти провели по всій Україні масові арешти організаторів Української Держави і членів та симпатиків ОУН, разом біля 2000 осіб. Кількасот із них повішено або розстріляно чи тортурями закатовано на смерть під час намагань розкрити підпільну сітку ОУН.Многі сотні вислано до концентраційних таборів у Німеччині, включно з головою УДП Ярославом Стецьком, провідником ОУН Степаном Бандерою, д-ром Миколою Климишиним, членом УДП Дмитром Яцівим. Многих вкинули в льохы тюрем, між ними д-ра Володимира Горбового, який мало що не загинув у страшній краківській тюрмі на Монтелюпіх. Численних вислано на невеличкі праці в Німеччині. Прийшли погроми української державної адміністрації й ліквідація української міліції.

У той самий час, німці повели велику офензиву проти російських військ довкола Києва і здобули його, але зразу за фронтом йшли загони німецької політичної поліції - гестапо й СД, які унеможливили українським націоналістам провести в Києві будь-який акт замаху на державницьких стремлень.

Під кінець вересня 1941 року, відбулася Перша Конференція ОУН на Рідних Землях, яка ствердила, що українська державність, відновлена Актом 30 червня далі існувала в окремих галузях. В резолюціях конференції читаємо: "а) перебрати адміністрацію на низах у свої руки та продовжувати започатковану українським Урядом працю; б) перекинути якнайбільше провідних одиниць за Збруч на цілість земель України, щоб продовжувати працю, що її започаткував український Уряд на Західних Землях... широка

"За Українську Самостійну Соборну Державу",
дереворит Ніла Хасевича-Бей-Зота

пропаганда ідеї і гасел визвольної боротьби, протисовєтська і протинімецька пропаганда, акти проголошення відбудови української держави в містах і селах та маніфестації народу (останній

акт проголошення відбувся в місті Василькові - 30 км від Києва) ... е) пропагандивно-роз'яснювальна підготовка до активної боротьби з німецьким окупантом, розкриття німецьких п'янів поневолення і колонізації України. ... е) збір та magazинування зброї..." З рішень конференції бачимо, що ОУН вже поставилася до нацистської Німеччини парівно ворожо як до російської імперії. ОУН починала реалізувати дво-фронтову війну проти двох ворогів України. Пригадаємо, що в той час, ще З'єднані Стійти Америки втримували дипломатичні зносини з нацистською Німеччиною та вели політику неутралізму. ОУН відважно її безкомпромісово почала приміювати до німців політику, визначену ще на Другому Великому Зборі, у квітні 1941 р., себто поставилася до Німеччини як до ворога УССД.

Революційна ОУН готувалася до збройної боротьби проти окупантів. На заданій Першій Конференції ОУН оформлено Крайовий Військовий Штаб ОУН (КВШ) під командою майора Дмитра Грицяя-Перебийноса з дорученням інтенсифікувати військову підготовку кадрів ОУН. Військові вишколи велися в заданих вгорі підпільних військових школах. Засновувано нові, як наприклад, біля Радехова, підстаршинську школу під командою пор. Осипа Карачевського Свободи (якого пізніше задували на смерть у концтаборі Авшвіц). Під кінець жовтня гітлерівцям вдалося розгромити одну таку підпільну школу біля Клевану на Волині. Там знайшли текст присяги, яку складали курсанти на закінчення вишколу. Подаємо, на жаль, неповний текст, збережений в німецьких архівах: "Моя честь на славу поляглих героїв, за святу проліту кров, за мою Українську Землю і велич моєї української батьківщини. Присягаю, що я боротимуся усіма моїми силами і моїм життям за вільну українську державу. Моїм серцем, моєю душою і всією моєю особою заявляю, що лише українська революція доведе до української держави і сили народу. До смерти стоятиму на полі бою... Ніхто і ніщо не стримає мене від шляху української національної революції, ні труднощі, ні смерть. Присягаю на Україну, що я буду вірно її чесно виконувати усі зобов'язання, наложені на мене Українським Державним Правлінням, передані мені через Організацію Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери. Усією моєю силою і моїм життям служитиму від нікого незалежному Українському Державному Правлінню і стремітиму до його могутності і пошани. Слава Україні! Героям Слава!"

Зимою 1941-42, ОУН інтенсивно приготувалася до збройної боротьби з німецькими наїзниками. На початку 1942 року засновано ще одну військову школу під назвою "Тирн" в Долинському районі

"Воля народам! Воля людині!" дереворит Ніла Хасевича-Бея-Зота

Івано-Франківської області. Її завданням було давати основний військовий вишкіл для всіх кадрів ОУН, які приїздили туди по черзі групами з різних районів.

інж.Сергій Шерстюк

родини. У лютому 1942, нацисти зловили в Кривому Розі членів Крайового Проводу ОУН Південно-Українських Земель: інж.Сергія Шерстюка, поета Михайла Пронченка, журналіста Івана Потапенка і видатну революціонерку Ганну Максимець, і всіх їх розстріляли.

Утверджена 30-го червня 1941 р. українська держава так глибоко закарбувала свій слід у душах мільйонів українців, що державницького стремління, державницької гордості, а навіть окремих складників цієї держави не вдалося німецьким расистам знищити аж до їхньої ганебної втечі з України 1944 року. Головна політична, державницька сила - Організація Українських Націоналістів - не те що діяла без перерви на всіх просторах України, але вона постійно зростала в силі. Встановлені ще в ліній основні державницької військової потуги дали плоди в наступних роках, коли з тих починів виростає могутня Українська Повстанська Армія. Обидва заступники міністра оборони (ген.В.Петрова), Роман Шухевич і Олекса Гасин, гідно сповняли обов'язки військових провідників нації довгі роки і добре далися взнаки німецьким

Але в цій ще не збройній боротьбі, а політично-пропагандивній ОУН поносила постійно жертви з рук німців. В жовтні 1941 р. загинув в Миргороді Полтавської області Микола Лемик-Сеншин, керівник Середньої Похідної Групи ОУН. У місті Джанкой на Криму німці розстріляли трьох чільних членів Південної Похідної Групи ОУН: Любара, Бардахівського й Ванковича (грудень 1941). Також у грудні окупанти зловили члена Проводу ОУН, організатора міліції в Українській Державі та референта розвідки Івана Равлика й розстріляли його разом із п'ятьма членами

колоніялістам.

Літом 1941 р. гітлерівські "Юберменші" ганебно пове шся з українськими державними націоналістами. За те два роки пізніше вони, оперуючи навіть цілими дивізіями війська, не могли вже впоратися з українськими революційним силами, що завдавали їм тяжких ударів. Про міжнародну концепцію ОУН будиочні, але туполобі берлінські політики не хотіли нічого чути літом 1941 р. Проте, власне ця концепція була і є єдиноправильною щодо ліквідації комуністично-російської імперії. Вона зростає 1943 року в єдиної міжнародний рух визвольних сил усіх уявлених Росією народів, відомий від 1946 р. як **Антибольшевицький Блок Народів**. Ця концепція основана на ідеї - "**Воля народам, воля людині**", одніюка, що зможе звільнити світ від російського несправедливого і расистського імперіялізму.

Уже від весни 1942 р. почали гинути німецькі посіпаки з рук українських революціонерів. Німецький міністр пропаганди Й.Геббельс занотував у своїм щоденнику під датою 6 березня 1942: "Повстанська загроза зростає з дня на день. Повстанці опановують цілі області й застосовують терор. Національні рухи сильніші, як ми передбачували. Це відноситься до батійських країн і до України".*

У квітні 1942 року відбулася Друга Конференція ОУН, у Постановах якої читаємо: "У своїй сучасній боротьбі стоїмо на засадах, на яких був оснований Акт 30 червня 1941 р., вважаючи його історично правним, революційним та політичною маніфестацією волі всього українського народу жити власним державним життям". Чітко сформульована вже концепційна ворожнеча до німецької політики: "... московсько-большевицькій міжнародній концепції - інтернаціоналу й німецькій концепції т.зв. Нової Європи ми протиставляємо міжнародну концепцію справедливої національно-політично-господарської перебудови Європи на засаді вільних національних держав під гаслом - "**Воля народам і людині...**"

Першу річницю відновлення Української Держави відзначувано в Україні в підпільних умовах, але з настановою, що ця державність живе помімо нацистського терору. Від ОУН появився "Наказ" на день 30 червня 1942 року за підписом Дам'яна Дмитрова (Івана Клімова), якого неповний текст зберігся в німецькому перекладі:

*Л.Л.Лохнер. "Щоденники Геббельса". в англ. мові. Нью-Йорк, вид. Атлантик, 1948.

"30 червня проминає один рік, відколи на вежі старшині кожної гори у Львові гордо замайвав прапор прадавніх панів цієї землі, а естером рознеслося по світі повідомлення про відновлення української держави. Реалізуючи волю українського народу, ОУН під проводом Степана Бандери сповнила 30.6.41 у Львові історичний Акт Проголошення Української Держави. На наказ Степана Бандери, Ярослав Стецько сформував у Львові Українське Державне Правління, і під його керівництвом розпочалася в краю безмежна праця основи молоді держави, єдиним рипом білше українські серця. Єдиною волею горів український нарід, лише один провід був визнаний і лише його слухали. Були зорганізовані військові школи, сформувалася українська поліція.

Ця гігантська державотворча праця не відповідала воєнним політичним плянам нових "визволителів" України. Тому по цій величезній праці завдано тяжкий удар. Зловлено провідника ОУН Степана Бандеру і голову УДП Ярослава Стецька. Будову української держави зліквідовано єдиною і на її місце прийшла всім нам відома чужа система. Слідувало все більше схоплювань, потекла кров...

Друзі Націоналісти! 30.6.41 показав перед цілим світом, що українство має свої ідеї, безкомпромісові, готове виступити проти кожного, хто хоче перемінити нашу країну в колонію, а наш нарід у рабів:

б) українство боролося, бореться і буде боротися за свою власну державу, а не за нову Європу:

в) українство є спроможне всупереч брехливим твердженням ворогів власними силами створити державу:

г) українство буде свою майбутність на капіталі власної крові.

Друзі Націоналісти! У Східній Європі продовжується боротьба між старими поневолювачами України і новими кандидатами на їх місце за злочинне право поневолювати український нарід, його землю і величезні багатства.. Земля сиплює кров'ю і в понелі лежать її міста і села. В тормах давніх і нових окупантів караються тисячі найкращих діячів і гинуть мученицькою смертю.

З нагоди відмічення річниці великого Акту 30.6.41 я вимагаю від Вас: Ще сильніше стійте при Вашому Проводі. Пам'ятайте, що Україна стоїть на передодні великого рішення. Приготовляйте себе і цілий нарід. Хай живе самостійна соборна Українська Держава.

Хай живе Степан Бандера!

Героям Слава!"

На початку літа 1942 р., заступник міністра оборони в Українськiм Державнiм Правліннi, сот. Роман Шухевич дає доручення двом старшинам - поручниковi Василю Сидоровi й хорунжому Юліяновi Ковальському об'їхати північно українські області з наміром підшукавання відповідних місць для творення бази революційних націоналістичних військ. Висновок: найкращі місця

на такі кадрові осередки є на Поліссі й на Волині, поскільки Чернігівщина вже є сильно пенетрована більшовицькою партизанкою. Крайовий Провід ОУН на Північно-Західних Українських Землях, очолений Дмитром Клячківським-Савуром-Охримом (пізнішим генералом УПА), дістає доручення формувати Самооборонні Куцєві Відділи (СКВ) для оборони населення перед бандитизмом нацистів. Приблизно в той самий час Сталін дає доручення створити для поборювання не так німецьких імперіялістів, як український революційно-націоналістичний рух, власні партизанські загони, що їх очолюватиме команда з генерал-лейтенантом НКВД Тимофієм Строкачем на чолі, підпорядкована безпосередньо Л.Берії, шефові НКВД.

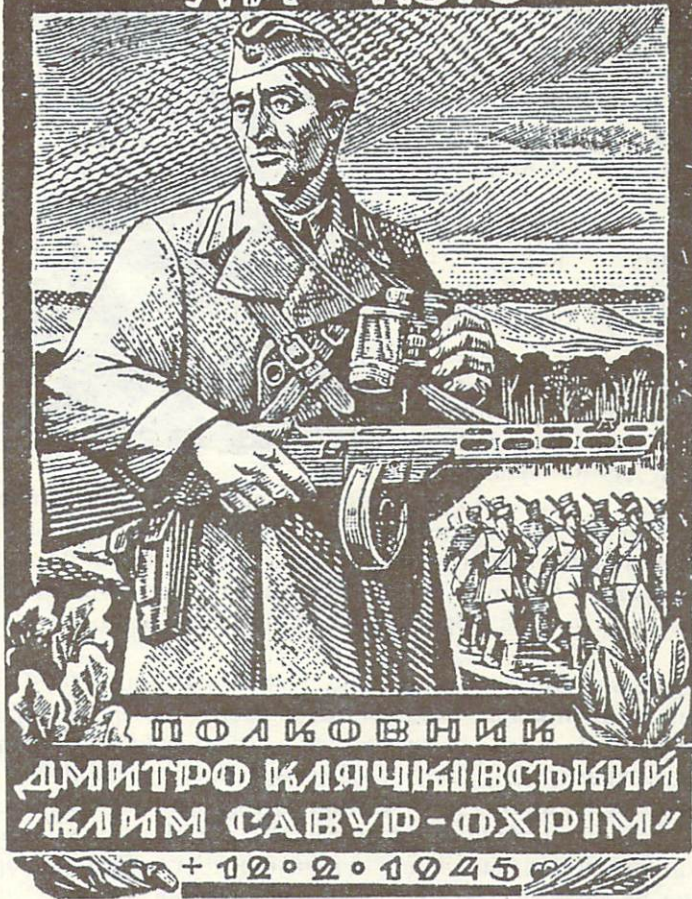

пор. Василь Сидор - полк. Шелест

Продовж пару місяців Волинь була покрита відділами СКВ. Літніми місяцями значно посилюється німецько-українська збройна боротьба. ОУН втратила в серпні крайового провідника Осередньо-Східних Українських Земель, якого застрілив гестапівець при співпраці енкаведиста, Дмитра Мирона - Орлика (25 липня-42). У серпні гестапо зловило провідника ОУН на Приозів'я Степана Держка, а місяць пізніше згинули мученицькою смертю два брати Степана Бандери - Олекса і Василь у концтаборі Авишів. Там же гестапівці замордували члена УДП мр-а Дмитра Яціва. 20 вересня розстріляли міністра УДП інж. Б.Пясецького у Львові, а 4 грудня Івана Климova. В січні загинув у Києві крайовий провідник ОСУЗ Панько Сак-Могіла. У лютому загинув в Джанкої другий провідник ОУН у Криму Степан Тесля.

Осіною Провід ОУН на ПЗУЗ дав наказ крайовому референтові Сергієві Качинському-Остапові формувати регулярні повстанські

ОРГАНІЗАТОР І КОМАНДИР
УПА НА ПЗУЗ

"полк. Дмитро Клячківський-Клим Савур-Охрім",
дереворит Ніла Хасевича-Бєя-Зота

відділи, і першу таку сотню ОУН він сформував із самих пошукув у Дивинському районі на Поліссі в жовтні 1942 р.

По кількох тижнях постала друга сотня ОУН на Волині під командою хорунжого Івана Перегійняка-Довбенко Коробки. До

кінця року таких регулярно діючих підпівних сотень ОУН вже було п'ять. Дії цих відділів мали суто оборонний характер. На початку 1943 року, військовий референт в Проводі ОУН, сот. Роман Шухевич, на місці зловленого німцями Д.Грица, видає доручення розпочати наступальні акції проти окупантів. 7 цього відділи ОУН ліквідують у містечку Володимирець гарнізон окупаційного війська. На короткий час містечко Володимирець переходить під правдиву легальну владу, що походить від останньої Української Держави, проголошеної Актом 30 червня 1941 р.

17-21 цього 1943 відбулася Третя Конференція ОУН, яка прийняла рішення розгорнути широку не лише політично-підпівну, але й збройну боротьбу на два фронти - проти німецьких і проти російських імперіалістів з метою відвоювати втрачену державу. Також вирішено прийняти для всіх збройних відділів ОУН, які оперують на терені ПЗУЗ, спільну назву: Українська Повстанська Армія, а її головним командиром назначено полк. Дмитра Клячківського-Савура, при якому вже діяв КВШ. УПА скоро розростається. До неї перейшли 4000 міщонерів, організованих у 1941 р. з рамені Української Держави. У квітні УПА нараховує вже 8 куренів. У боях з німцями окупант зазнає щораз більших втрат, які скоро переходять сотні вбитих. Під кінець березня, у великій бою біля Людвиполя, німці втрачають 60 убитих.

В квітні окупаційна адміністрація змушена створити окрему команду для "Банденбекемпфунг", очолену двома генералами. Проте, нацисти далі змушені здавати українським повстанцям-державникам місцевість за місцевістю, повіт за повітом. На визволених теренах ОУН і УПА негайно встановлюють українську державну владу, часто відому як "упівські республіки". В бою за Іванову Долину, Костопільського повіту, 21-22 квітня 1943 р., німці втрачають понад сотню убитих. В боях за Кольки вони змушені кинути цілу дивізію війська. 27-28 квітня полк СС-ів штурмує позиції націоналістів у Вербівському повіті, але мусять відступити, втративши 120 вбитих. В травні націоналісти-державники ліквідують командира німецьких окупаційних військ в Україні СА-Штабшфефа Віктора Люце. В червні УПА-Південь здобуває велику перемогу, знищивши на Житомирщині ворожу поліційну школу, ворог втрачає 260 вбитих.

Літом 1943 р. Гітлер прислав для поборювання українських державників свого горлоріза й воєнного злочинця ген.Бах-Зелеского. Незважаючи на те, що цей останній стягнув кількадесят тисяч вояків, його офензива проти УПА-ОУН загомила. Після втрати

300 убитих біля Радовичів на Ковельщині, Гітлер відкинув Бах-Зелського і дав йому навіть догану за великі втрати. За два місяці боїв, українські державники-націоналісти знищили 3000 німців.

Ескаляція української визвольної війни проти німецьких окупантів продовжувалася аж до літа 1944 р., коли вони покинули всі українські землі. В листопаді-грудні 1943 р. німці вислали проти відділів ОУН в Західній Україні, що мали назву Українська Народна Самооборона, сильні свої удари. До серйозних боїв між 30000 німців і УНС дійшло в районах Долини-Калуша-Кодомії. Але у висліді, українські революціонери визволили від німців великі частини Підкарпаття і Карпатів. На початку 1944 р. німецька розвідка обчислювала сили УПА на 50 куренів і 15 куренів інших національностей, але це відносилось лише до УПА-Північ без ЗУЗ. Отже, напередодні приходу московських імперіалістів на територію Північно-Західньої України, під проводом полк. Д.Клячківського стояло 100000 озброєних українських націоналістів-державників. Разом зі ЗУЗ, сили всієї ОУН-УПА під загальною командою підполк. Романа Шухевича-Тараса-Чупринки досягла чверть мільйона людей.

Літом 1944 року вивірив час відновити українську державницьку формацію, під дещо зміненою формою. З одного боку, українські державники-націоналісти тепер розпоряджались власною сильною армією, якої ще не мали в 1941 р. Але з другого боку, в обличчі наступу на Україну російських

Ростислав Волошин-Павленко

імперіалістів не було виглядів на нормальне відновлення держави. Зате на часі була потреба державницького центру, що вів би боротьбу за відновлення УССД. Цією новою формацією стала Українська Головна Визвольна Рада, створена на Великій Зборі УГВР під президентурою Ростислава Волюшина-Павленка у липні 1944 р.

УГВР поєднувала складники державної влади, державної репрезентації та державницького очолення національно-визвольної боротьби. УГВР мала свою законодавчу владу - Великий Збір УГВР, виконавчу владу - Генеральний Секретаріят, і судову та контрольну владу.

Генеральний Секретаріят був продовженням влади Українського Державного Правління, а окремі секретарі УГВР були продовженням влади міністрів УДП. УГВР проіснувала до 1954 р., тобто, доти, доки в руки большевиків не попав наступник ген.Р.Шухевича, полк.Василь Кук-Коваль, який перебрав від впашого генерала Генеральний Секретаріят УГВР.

НКВД поборювало українських націоналістів-бандерівців не лише прямо, але і при допомозі тісної співпраці з німецькими расистами. Наприклад, в Києві загинув 25-го липня 1942 р. Дмитро Мирон-Орлик, Крайовий провідник ОУН на ОСУЗ, застрілений двома ворожими агентами: один із них був німець, а другий - енкаведист. Кілька днів пізніше бойова група ОУН під командою сотника Василя Сидора вбила цих двох агентів, неначе задокументовуючи двофронтовість боротьби ОУН-УПА. В Дніпропетровську діяв проти ОУН подвійний агент Пастернак, енкаведист, який служив в Гестапо, щоб знищувати українських державників. ОУН знищила Пастернака в грудні 1942 р. В місяці червні 1943 р. збройне націоналістичне підпілля зліквідувало в Дніпропетровську разом 11 агентів Гестапо й НКВД. Коли осінню 1943 команду над німецькими військами для поборювання УПА перебрав після Бах-Зелеского генерал СС-ів Ганс Приюцман, то він виразно притримувався стратегії неформальної координації своїх дій з діями проти УПА російських партизанських загонів. Співдія німців із москалями в боротьбі

Василь Кук-полк.
Коваль-Леміш

проти ОУН-УПА відна із слідуючої статистики: УПА зве та в жовтні її листопаді 1943 року 54 бої з більшовіками і 47 боїв із нацистами, тобто натиск обидвох імперій пестив на УПА був такий самий.

6. В БОРОТЬБИ ПРОТИ РОСІЙСЬКИХ ІМПЕРІЯЛІСТІВ

Після втечі німецьких расистів із України, ОУН-УПА звернули всю свою силу на боротьбу з російськими агресорами. В другій половині 40-их років в цьому змагу важку політичну роллю відіграв УГВР, як явний прапороносець державницьких стремлень українського народу у протиставленні до російської колоніальної форми - УССР. В 1946 і 1947 роках УГВР-ОУН-УПА закликав нарід бойкотувати вибори до верховних советів СССР і УССР, і нарід послухав. Мільйони українців не брали участі в цих виборах, чим вони фактично віддали свої голоси за українську державу, створену Актами 22-го січня 1918 і 1919 років, Актом 30-го червня 1941 року і останньою державницькою формацією - УГВР.

1959 року агент КГБ убив голову Проводу Степана Бандеру. Згодом перед сенатською комісією в ЗСА, 1962 року, виступав втікач від більшовиків майор Пйотр Дерябін, кол. старшина КГБ, який заявив, що в Москві вважає Степана Бандеру ворогом число один російської імперії через його безкомпромісовий змаг за українську державу. Після Бандери москалі були рішені вбити Ярослава Стецька за те, що він виступає як голова останнього незалежного Українського Державного Правління і його в світі приймають як речника української державности і визвольних змагань за віднову такої держави.

Як знаємо, Організація Українських Націоналістів (бандерівців) діє по сьогодні в Україні. Її начальною метою є змаг за Українську Самостійну Соборну Державу. Під ідейним впливом ОУН в Україні появляються в 50-их, 60-их, 70-их і 80-их роках різні політичні групи, що їх переслідують і намагаються ліквідувати окупаційні російські власті. І всі ці групи виразно в своїх програмових постановках на першому місці ставлять боротьбу за українську державу.

Український нарід відзначає рік-річно світлу річницю, відколи українська нація сказала своє тверде і рішуче слово наїзникам, що Україна є сувереном своєї долі. Україна мусить бути підметом, а ніколи предметом історичних подій на її землі.

поштова картка з України в сьому річницю Акту 30 червня

Державний Акт 30 червня 1941 року - це всенародний чин нації без різниці на партійно-політичні переконання її течії, які нуртували й нуртують серед народу. Нація, як цілість, виявила цим Актом свою волю бути суверенним володарем своєї землі. Державність, що її започаткував Акт 30 червня, була державністю всього народу, а не найсильнішої й єдиної тоді організованої політичної сили - ОУН.

В історії завжди буває так, що якась організована сила дає поштовх до великого зламу, але великий злам проводить увесь народ, якщо почин даної організованої сили відповідає його прагненням. Суверенність, державність, володіння власною землею, влада на власній землі всього народу - завжди відповідають прагненням усієї нації, хвилюво поневоленої, але завжди духово державної.

30-те червня 1941 року дало почин визвольній війні нації проти німецького загарбника і скріплювало фронт історичної окупанта і

смертельного ворога України - Росії. УПА і, згодом, УГВР - це органічне продовження великого змагу, великого зриву нації 30 червня 1941 року. Це нерозривна єдність. Існує в деякому окресленні, що українська державність 1941 року перейшла в "підпільну державність", яка під охороною зброї ОУН-УПА у відозміні УГВР продовжувала існувати, доки принаймні на клаптику української землі була українська влада. А існувала вона, доки діяла збройно, в широких розмірах УПА. Отже, останній період української державности тривав від 30 червня 1941 р. понад десять літ. Фактом є, що і УПА, і УГВР продовжували міждержавні взаємини, ведені Українським Державним Правлінням.

Акт 30 червня 1941 року був тісно пов'язаний з Актами 22 січня 1918-1919 років і 15 березня 1939 року в Карпатській Україні. Д-р О.Марітчак, професор міжнародного права, писав таке:

"Неможна також поминути Акту 30 червня 1941 р. зі становища міжнародного права. В міжнародному праві є засада "юс постлімінї", тобто "право післядяння", яка бере до уваги попереднє становище даної держави, втрату державности та акти, які зміряють до відновлення держави. Акт 30 червня, проголошений у важливому моменті, вказував на право українського народу до самостійного державного життя. Значення цього акту може бути при майбутніх міжнародних конференціях, які, при упорядкуванні європейських справ, мусять гакже зайнятися справою української державности та правом українського народу до його національних територій. У такому випадку нема сумніву, що Акт 30 червня 1941 року може принести українській справі велику користь. Подані вище аргументи вказують на вагу Акту 30 червня 1941 р. та треба надіятися, що українські політичні чинники й українська громадськість дадуть належну оцінку Актові відновлення української держави 30 червня 1941 року".

Увесь український політичний і громадський світ повинен зробити такі висновки: держава, відновлена Актом 30 червня 1941 - це всенародне свято, бо це твір усього народу, який її захищав у кривавій боротьбі на два фронти. Його повинна відмічати вся українська громадськість без різниці тих чи інших внутрішньо-політичних переконань. В Українському Державному Правлінні, в Раді Сеньйорів (передпарляменті) були заступлені різні політичні самостійні течії. 22 січня 1918-1919 рр. - це всенаціональне свято, так як і 30 червня 1941 р.!

У сорокову річницю Акту проголошення відновлення Української Держави, один із найвізначніших спричинників цього

акту, д-р Володимир Горбовиї, написав присвяту цій великій історичній події під заголовком "В альбом грядущим поколінням". За що державу д-р Горбовиї боровся і трудився, за здійснення ідеї Української Самостійної Соборної Держави він віддав усе своє життя, жив згідно з заповітом: "Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за неї". Наводимо цей текст повністю:

В АЛЬБОМ ГРЯДУЩИМ ПОКОЛІННЯМ

Успіх кожної ідеї залежить від якості супровідних елементів, які формували її розвиток. Ця засада є основною умовою удачі всіх суспільних явищ, як буденних, так і історичних. Історію же творять видатні за своїм талантом, самовідданістю і відвагою люди, у яких здоровий і слушний розсудок ідуть у парі з ідеалом суспільних прагнень і інтересів нації.

Сучасне століття виставило наше суспільство на історичну пробу. Хоч Перша світова війна представила нам корисні умови визвольних змагань, то ми не зуміли їх як слід використати. Натомість Друга світова війна застала нас готових до здійснення історичного заповіту, та зовнішні ехидні обставини підтягли крило нашого визвольного польоту.

Добре сталося, що Український Національний Комітет насамперед проголосив десь 16 червня 1941 року Деклярацію прав українського громадянина, а відтак Український Національний Конгрес прийняв 22 червня 1941 року Маніфест проголошення Самостійної Української Держави.

На другий день я, як голова Українського Національного Комітету, направив канцлерові німецького Райху дипломатичну ноту. Там був виразно відзначений зміст цього Маніфесту: що господарем української землі буде український народ у своїй самостійній державі.

Адресу цієї ноти оформлював при мені наш художник Святослав Гординський. Копію того Маніфесту я особисто вручив начальникові Служби Безпеки Генеральної Губернії, штабдартенфюрерові Гаймові, а другу копію Маніфесту переслав генеральному губернаторові д-рові Гансові Франкові.

З початком липня 1941 року цей Маніфест був надрукований у "Львівських Вістях".

У тому ж часі Український Національний Комітет видав "Інформаційний Листок" ч.1. У ньому було об'явлено, що 30 червня 1941 року у Львові була проголошена наша державність. Її очолював Ярослав Стецько. Наш адміністративний апарат був заведений і діяв тоді на всіх доступних нам українських землях.

Ці події мають важливе історичне і виховне значення. Їх треба увіковічнити. Хай грядучі покоління знають, як ми поставили себе в слушній хвилині.

Важливий при тому був ось цей момент. **Наша гідна принципова постава** викликала в німецьких верхах тевтонську лютю. Служба Безпеки генеральної Губернії хотіла наших трьох суспільних лідерів зліквідувати. В тій трійці було прізвище Ярослава Стецька і мос. Однак Берлін не дав на це своєї згоди. Він заявив, що не є в німецьких інтересах, щоби ці люди гинули з німецької руки. Хоч була нагода втечі, то ніхто з наших суспільних керівників не скривався. Навпаки, **вони стояли непохитно на своїх позиціях і були готові під безпосередньою загрозою загибелі відстояти честь, гідність і право свого народу.**

І дійсно, під кінець 1980-их років Українське Державне Правління, що до 1986 року було очолене її невтомним головою та визначним українським політиком сл. пам.Ярославом Стецьком, починає втішатися радісними новинами, що різні політичні угруповання в Україні визнають легітимність і актуальність УДП, стають під його державницьке керівництво, дають йому свіжий мандат для розортання боротьби за відновлення Української Самостійної Соборної Держави.

Честь і слава творцям Акту 30 червня 1941 року та всім тим, які боронили цю державу, а згодом віддали своє життя за відновлення цієї держави. У п'ятдесятю річницю від цього історичного Акту є всі познаки, що сучасні керівники УДП доживуть до моменту відновлення УССД, і тоді матимуть змогу передати свій мандат українському народові в столиці незалежної національної Української Держави - Києві.

На чужині, 1991 р.

БІБЛІОГРАФІЯ КНИЖКИ

Алетіяно-Попівський Євген, **З ідеєю в серці - зі зброєю в руках**. Лондон, 1980, розділи "Ідея чину й люди тридцятого червня" та "Під знаком Акту 30 червня 1941 року", ст. 131-166.

Армстронг Джон А., **"Юкрейнен Нешоналізм"**. 2 вид. Нью-Йорк, 1963. 361 ст. Розділ: "Опенінг оф Юкрейн" (73-100).

Бандера Степан. **"Перспективи Української революції"**. Мюнхен, 1978. 640 ст. Розділи: Слово до українських націоналістів-революціонерів за кордоном (84-93), В десяту річницю створення Революційного Проводу ОУН (175-180).

Бедрій Анатоль. **Борець і мученик за Україну - д-р В.Горбовий**. Передмова головного редактора "ЛГУ" Вячеслава Цветкова. Дрогобич, 1995, стор. 30-50.

Казанівський Богдан, **"Шляхом Легенди; спомини"**. Лондон, 1975, 292 ст. Розділи: Національний прапор - день 30 червня 1941 (209-217), Акт 30 червня (217-239), Національна маніфестація (239-242), Кінець самостійності (250-280).

Климишин Микола, **"В поході до волі; спомини"**. Торонто, 1975, 429 ст., ілюстрації. Розділи: Умови, в яких Бандера перебрав провід ОУН (35-38), Якою ціною (38-40), Акт 30 червня і його значення (40-41), Яка інша можливість (41-43), Катастрофальна помилка німецької політики (43-45), Комісія державного планування (280-282), Революційним шляхом (311-313), Великий момент (313-314).

Косиць Володимир, **Україна під час Другої світової війни**. Київ - Париж - Нью-Йорк - Торонто, 1992, стор. 110-120, 128-130.

Куп'як Дмитро, **Спогади нерозстріляного**. Торонто, 1991, ст. 141-147.

Малащук Роман, **З книги мого життя**. т. 1, Торонто, 1987, ст. 237-252.

Мечник С. **"Під трьома окупантами"**. Лондон, 1958, 208 ст., Розділ: Тридцятого червня і потім (108-111).

Мірчук Петро, **"Акт відновлення української державності"** (його генеза, політичне й історичне значення). Мюнхен, 1953, 64 стор.

Мірчук Петро, **"Степан Бандера; символ революційної безкомпромісовості"**. Нью-Йорк-Торонто, 1961, 160 ст., Розділи: Посилена підготовка до нових завдань (79-85), Слідами легендарного Вінкельріда (86-88), Принципіалізм і мужність (88-89), Збройний спротив гітлерівсько-німецьким поневоловачам (89-91).

Національно-Визвольна боротьба 20-50-их років. Київ - Львів,

1993 (статті Петра Дужого, Василя Кука, Омеляна Кушпеті, Володимира Косика).

Пелех Теодор, **Мої молоді літа у вирі боротьби**. Мюнхен-Торонто, 1988, ст. 112-128 (Жовква, Кушків).

Пришляк Ярослав, **Два брати ідеалісти**. Нью-Йорк, Монреаль, 1990.

“Рашен Опрешен ін Юкреїн”. Лондон, 1962, 576 ст. Розділ: Проголошення незалежності України 30-го червня 1941. Документальний звіт (239-258).

Ребет Лев, **“Світла і тіні ОУН”**. Мюнхен, 1964, 131 ст. Розділ: Розкол і спроба державного будівництва (92-111).

Стецько Ярослав, **“30 червня 1941; проголошення відновлення державності України”**, передмова Дмитра Донцова, зредагували І.Вараниця та Р.Малащук. Торонто-Нью-Йорк-Лондон, 1967. 464 ст., ілюстрації, англійське резюме.

Чарторійський Микола В., **“Від Сяну по Крим”**. Нью-Йорк, 1951. 222 ст. Розділи: У Південній Групі (14-40), У Самборі (40-43), У Стрию (50-81), Волочиськ-Фельштин (111-141).

СТАТТІ

Алетіяно-Попівський Євген, **“Ідея чину і люди тридцятого червня”**, “ВШ”, ч. 7-165, липень 1961, ст. 649-659 і ч. 8-166, серпень 1961, ст. 757-766.

Алетіяно-Попівський Євген, **“Під знаком Акту 30 червня 1941р.”**, “ВШ”, ч. 6-140, червень 1959, ст. 607-614.

Андрієвський Віктор, **“Великий історичний чин”**, “Визвольний Шлях”, ч. 6-69, червень 1953, ст. 1-3.

Бедрій Анатоль, **“Акт відновлення української самостійної держави”**, “ВШ”, ч. 8-142, серпень 1959, ст. 865-874, і ч. 9-143, вересень 1959, ст. 977-990.

В.А., **“30 червня 1941; уривок з думок”**, “Сурма”, ч. 20, червень 1950, ст. 7-8.

“Десять років тому”, “Сурма”, ч. 32, червень 1951, ст. 2-24.

Галамай Степан, **“Коли мінімалізм підіймає голову”**, “ВШ”, ч. 4-241, квітень 1968, ст. 552-560.

Г.Д. **“У двадцяті річницю відновлення української держави”**, “ВШ”, ч. 6-164, червень 1961, ст. 517-529.

Драган Р. **“Дороговказ у майбутнє”**, “ВШ”, червень 1971, ст. 552-573.

Дужий Петро, **“Відновлення Української Держави”**, “Визвольний Шлях”, травень 1991.

- “Ідеї і чини 30 червня 1941 р.”, “ВШ”, ч. 6-219, ст. 643-655.
- Кандиба Іван, “Ми самі хочемо будувати своє життя”. “ВШ”, червень 1991.
- Косік Володимир, “Німеччина і Акт 30 червня 1941”. “ВШ”, листопад 1991.
- Кушпета Омелян, “Акт 30 червня 1941 - політика доконаних фактів”, “ВШ”, листопад 1991.
- Лемко Степан, “30 червня 1941 року на Лемківщині”. “ВШ”, червень 1992.
- Л.С., “В річницю Акту 30 червня”, “ВШ”, ч. 6-81, червень 1954, ст. 3-8.
- Мартинюк Іван, “30 червня 1941 р. на Бережанщині”, “ВШ”, ч. 6-339, червень 1976, ст. 653-658.
- Мудрик Степан, “За знам'я ОУН та проголошення Акту 30 червня”, “В боротьбі за українську державу”. Вінніпег, 1990, ст. 223-239 (Стрії).
- Наумович Софія, “Останні роки Львова”, “ВШ”, серпень-вересень і листопад 1986 (повість).
- Олесків Василь, “Акт 30 червня 1941 - незмінний дороговказ”, “ВШ”, червень 1991.
- “Примітки до історичних фактів”, “ВШ”, ч. 6-279, ст. 580-586.
- Рахманний Роман, “Ідейно-історичні аспекти української державности за 70 років”, “ВШ”, жовтень-листопад 1987.
- “Український народ! Краса листівка з 30 червня 1946”, “Сурма”, ч.9, 30 червня 1949, ст. 1-5.
- Шептицький Андрей, “Лист до уряду Німеччини”, 22 липня 1941, “ВШ”, грудень 1986, ст. 1510.
- “Як це було? Спогад”, “Сурма”, ч. 10, 15 липня 1949, ст. 8-9 і ч. 13-14. 1 листопада 1949, ст. 15-18.
- Яшан Василь, “Державне будівництво в обласній площині”. “В боротьбі за...”, ст. 65-73 (Івано-Франківськ).

ЗМІСТ

Передмова	3
1. Державно-творча підготовка	8
2. Відновлення Української Самостійної Соборної Держави	26
3. Будова Української Держави	35
4. Протидія гітлерівської Німеччини до відновлення УССД	61
5. Нацистська Німеччина в боротьбі з Українською Державою	76
6. В боротьбі проти російських імперіалістів	88
7. Бібліографія	93
Зміст	96

Редакція багатотомного серійного
книжкового видання «Літопис Голготи України»

Дрогобиччина

